

Tractatus septimus

uinciaz q̄ sūt sensus sui iure subditi suo p̄n-
cipatui. facta ē eis sub tributo durissime fui-
tutis. in luto luxurie. paleis supbie. lateribz
auaricie. fornace ferrea tori⁹ misericordie Beth.
¶ Plorans plorauit assidue i afflictōnis no-
cte. ⁊ lachryme eius voluunt i marillis ei⁹ ex-
terius. Nō ē q̄ p̄solet eā ex omnibus charis
ei⁹. angelis ⁊ sanctis charis ei⁹. et oēs amici
eius spreuerūt eā. qz vident a sp̄so sp̄retaz. ⁊
facti sunt eius inimici. zelāres aduersus mi-
serā ⁊ reā. p̄ honore dñi quē offendit. ¶ Sy-
mel. **D**igravit iudas / deserēs aīam meaz
ne p̄fiteret. ⁊ hoc p̄pter afflictionē culpe toti-
ens repetite. ⁊ multitudinē seruicū ⁊ verecū-
de quā hz toties iterata. nec valitura p̄p̄ cō-
tinuū recidiuū p̄fessio. ¶ Deleth Tielyon.
q̄ sunt itinera quibus anima scandit ad spe-
culationē diuinoz. lugent / dū materiā dant
lugendi. eo q̄ nō sit bonus ⁊ altus cogitat⁹.
qui veniat ad solennitatē gaudētis affectus
Dēs porte eius. sensus videlicet exteriores.
sunt destructe. uersis secāriū securibz. Sa-
cerdotes eius / vires supioris rōnis. gemen-
tes p̄ voce exultationis ⁊ p̄fessionis. Virgi-
nales olim affectiones sue sunt squalide. tur-
pes ⁊ fede. Quid plura? et ipsa tora ē oppres-
sa amaritudine vicioz. p̄ suauitate sanctorū
benevolentū vnguentozum.

Sequitur tractatus

septimus principalis p̄saicus. de mente cor-
dis ⁊ cognitiōe dei sup illo sermo versu. ¶ Fe-
cit potentiā in brachio suo. p̄ notulas centū
quinquaginta.

Notula prima

R Ecce potentiā in brachio suo.
disp̄sit supbos mēte cordis sui
f Considerem⁹ attēta mente cor-
dis nostri / nos q̄ tora anīa ma-
gnificare dñm. q̄ deū tora mē-
te ⁊ corde p̄fecto diligere precipimur. Audia-
mus q̄d i hoc cānici tono / notauerit inuēcu-
la tympanistrīa. cui⁹ mens humil⁹ cōreplata
ē multa sapiēter. Disp̄sit inq̄t supbos. Hoc
sufficere videri poterat ad p̄fusiōes supboz.
ad collaudationē humilū. ad potentiā diui-
nā in suo brachio p̄mendandā. etiā si nō ad-
ditū eēt / mente cordis sui. **S** firmissime te-
neamus. nihil i hoc tractatu cānicoz supflu-
um / sicut nihil eēt diminutū. qz nimiz sp̄sā-
cto dictate sapienter editū ē. cui⁹ p̄fecta sunt

opa. cui⁹ in eloquijs nec vnū iota nec vnus
perit aper. ¶ Inrelligēdū tñ ē i p̄mis (ne no-
strā fallat inuestigationē noīm / vel equoca-
tio vel ignorātia) q̄d vocet mens cordis. Lu-
cidius hoc cognito / patebit integer ⁊ multi-
plex hui⁹ p̄ricule sensus. ¶ Mens ⁊ si pro vi-
memoratiua q̄nqz sumit. vt cū dicim⁹. mēs
meminit hui⁹. nihilomin⁹ ad p̄sens coarra-
bit acceptio ad illud q̄d eminet. ⁊ est p̄cipuū
in creatura rōnali vel intellectuali. Unde et
mēs ab iminēdo dicta ē. vel a meliore. vel a
mensura. qm̄ ⁊ illud q̄d eminet / ⁊ simplicissi-
mū ē in vnaquaqz re / mensura alioz i tali re
p̄sistentiū est. Uolum⁹ autē i p̄mis incedere
grossa ⁊ palpabili fide / plus q̄ p̄fica ⁊ sub-
tili determinatōe. quē ad modū p̄ simplicibz
⁊ idiotis (fidelibus tñ) audir⁹ hoc opusculū.
Cui⁹ titulus eēt p̄t de mēte cordis. seu d̄ tri-
clinio cordis. in q̄ p̄sident tanqz architrclin⁹
sp̄s rōnalis fm̄ tres māsiones seu cenacu-
la vel tabernacula cordis sui. Cōstituiamus
idcirco q̄d p̄ nomē mentis volum⁹ intelli-
gi. Nec obstrepet aut d̄dicat q̄ sp̄ia p̄tentiosus
acceptoi. nā noīa sūt ad placitū. Cū p̄terea
p̄cessus apire poterit p̄gruā impositōis rati-
onē. Dū autē q̄rit de re / stultū est (dicit Dio-
nysius) p̄cedere de noīe. Mens ē portio vel
potētia creatura rōnal / q̄ facta ē capax dei. ⁊
ei⁹ p̄ticipes eēt p̄t. Cōsonat hec descriptio p̄hi-
cis ⁊ theologis traditōibz. **S** hz p̄limas
q̄stiones. q̄ vir etiā ab ipsis l̄ratis p̄nt termi-
nari. vt de q̄dditate potētiarū aīe rōnalis. d̄
ipsarū diuersitate ⁊ idēritate aīe cēntia. De
numerositate ⁊ officijs. ⁊ h̄mōi ceter⁹. ¶ Pla-
ceat igit rudior manifestatio ⁊ dicat. q̄ rōna-
lis vel intellectualis creatura / noīat vti men-
te sua imo seipsa tanqz mental⁹ tūc existens /
dū tora conuertit ad solū deū tanqz ad obie-
ctū suū. vnū. p̄mū. supremū. optimū. eternū
p̄cipuū ⁊ summū. ¶ Teneat interim ista de-
scriptio seu q̄d noīs mentis. Et p̄inde metha-
p̄hysicales cessent inq̄sitiōnes quales notate
sunt de q̄dditate reali mētis. de mō quo pōt
clare ⁊ nude p̄cipe solū deū vel ferri i eū. Rū-
deat etiā quis idiota fidel⁹ interrogatus / q̄ q̄-
lis ⁊ quāta est mēs tua? Rūdeat inquā. mēs
est aīa mea / dū ipsa p̄uertit ad deū solū. tora
⁊ sola ad solū ⁊ vnū. Sic sonat initiū vulga-
ti auroz etia pueris inculcatū. Si deus ē
anim⁹ vt nobis carmina dicūt. Dic tibi p̄ci-
pue sit pura mēte colend⁹. Ecce q̄ ment⁹ of-
ficiū ē p̄cipue colere deū. ¶ Quo stabilito cō-
festim elicere p̄has habem⁹ rōnes aliq̄s. cur

Super Magnificat LXXXV

ad hec vba. dispfit supbos / additur e mente
 cordis sui: ¶ Una rō ē. si respiciam⁹ ad pri-
 mos parētes nros Adā & euā. q̄s pdiderat
 de⁹ ad sui p̄tationē clarā & serenaz p̄ statu
 vie. quā p̄tationē fuisset in gloria visio
 facial subsecuta. Ueribi supbia Ita em̄ mē
 te a primis parētib⁹ dispergi p̄ diuini bra-
 chij potentia demeruiſti / vt iā heu nos infe-
 liciss̄ima proles nullū mentis habitaculum
 in cordibus h̄ie potuiss̄em⁹. sicut nec deum
 cognoscere. nisi misericors et miserator dñs
 n̄r̄ ih̄s x̄ps potētī v̄tute puidisset Deū q̄ppe
 nemo vidit vnq̄s (ait Iohes) sed vnigenū⁹ q̄
 est in sinu p̄ris / ipse enarrauit. Pōt altera rō
 sumi. si respect⁹ habeat ad apostatas ange-
 los. q̄s i tantā conata ē attollere celsitudinē
 stulta sue mēt̄ p̄sūptio. vt diceret p̄m⁹ eorū
 Sedebō i laterib⁹ aq̄lonis. & silis ero altissi-
 mo. Des v̄o nimū sublimata. nimū etiaz
 p̄cipitata ē. sil̄ & disp̄sa. Ad h̄ em̄ q̄dā in alta
 tollunt vt lapsu grauiori ruant. finisq̄ ad al-
 ta leuatis ē ruere. Quereret hic scrupulosior
 aliq̄s. Nunq̄d habēt demōes ipsi corda cuz
 corpa nō habeāt. p̄sertim carnalia. cuiusmo-
 di substantie cor eē compr̄tū ē. Atvero si deus
 h̄ie cor trahimus de scripturis (vt dicim⁹ fili-
 um eē d̄ corde p̄ris. Iuxta illud ps̄. Eructa-
 uit cor meū verbū bonū) nemo iure negabit
 posse cordis nomē angel̄ attribui. cū de iſen-
 sibilib⁹ creatur̄ inueniam⁹ dictuz. trāfferent̄
 mōres i cor mar̄. Trāseam⁹ idcirco nunc et
 alibi digressiōes morosiores iducere p̄ cor-
 dānas mlt̄plices. vbi statim p̄stare pōt de
 varijs acceptōib⁹ terminoz i scripturis. Ex q̄-
 bus accipe paucas ad p̄positū q̄d i manib⁹
 habet̄ suffecerit. ¶ Hoc indulto poterit & ali-
 us sensus elici. iungēdo hoc complexū mē-
 te cordis sui. dispfit sup̄bos. sicut i Benesi
 dictū ē. tactus dolore cordis intrinsec⁹. cuz
 dispfit p̄ diluuiū generale oēm carnez. ¶ De
 currit & alius sensus si traducam⁹ disp̄sionē
 in bonū. disp̄sio siquidē maloz vel a mal⁹ bo-
 na ē. sicut & defectio & sepatio. Silr̄ inueni-
 mus a sanctis nominatā aliq̄n supbiā sc̄taz.
 que sc̄z nobilitatis sue conscia nescit p̄stitui
 vel calcari. nescit nisi summis iungi. Ponā
 te in supbiā seculozū ait dñs de hierusalez
 noua. Assumat vtinā mēs nostri cordis hāc
 supbiā / vt nulli dignet̄ intēdere. nulli iun-
 gi. nulli inherere nisi vni soli. q̄d est necessa-
 riū. optimū. eternū & summū. qualiter elegit
 maria partē optimā. qualiter exultās pp̄be-
 ra dicebat. Defecit cor meuz & caro mea. ps̄

mea deus in eternū. ¶ Vere sancta & deside-
 randa supbia / q̄ vniciū bonū suum possidere
 vult excellēter sine arrogātia & vana gloria /
 singulariter sine inuidia. Imperturbabilit̄ si-
 ne ira. Infatigabilit̄ sine accidia. Indesinē-
 ter sine auaricia. Delectabilit̄ sine luxuria et
 gula. honorabilit̄ sine hypocrisis ficta. Disp̄-
 gat oro potētia diuine miseratōis vniuersas
 alteritates. oēs p̄cupiscētias. oēs sollicitudi-
 nes et fantasias a mēte cordis n̄ri. vt libera-
 mēs ab om̄i disp̄sione gl̄iet̄ exultās. Vibi
 aut̄ adherere deo bonū est. ¶ Felix disp̄sio q̄
 sumā p̄gregationē opat̄. put loq̄t̄ diuin⁹ Di-
 onys⁹. q̄ vnifica v̄tus diuioz luminū resti-
 tuit & replet & p̄uertit nos / ad p̄gregātis pa-
 tris vnitatē & simplicit̄ deitatē. Cui panēf-
 yates regi⁹. Edificās inq̄t hierl̄m dñs. disp̄-
 siones isrl̄ p̄gregabit. Hāc disp̄sionē meret̄
 sc̄tā supbia / q̄m̄ purget & illuminet & p̄ficiat̄
 in vnico optimo mēs cordis pura & deiformis.
 Hec aut̄ nō habet̄ p̄fecto p̄plemēto p̄-
 terq̄ in gl̄ia. p̄cipatiue v̄o p̄ q̄az. plus auc-
 min⁹ i via fm̄ distributionē sancti sp̄s. ma-
 xime p̄ theologia mysticā put̄ ap̄iet̄ seq̄ntia /
 q̄stū p̄cesserit sp̄s bonus. quē dat p̄ celest̄
 petentib⁹ se. ¶ Incideret hic loc⁹ d̄ diuisione
 sp̄s & aie. cōpagūq̄ & medullaz. & discretō-
 ne cogitationū & intētionū cordis. p̄ potētia
 v̄bi q̄d ē brachiū p̄ris eterni. Quā diuisione
 (fm̄ doctores mysticos) nulla mirabilior / nul-
 la potētior. Sed ad facilioza reuertamur vt
 cepim⁹ eis p̄tēti / q̄ tractatu dramatico secū-
 do notauim⁹. ¶ P̄tractū ē q̄ i corde rōnal̄
 creature rep̄it̄ triplex habitaculū. Un̄ noia-
 ri pōt cordis tricliniū. Sp̄s v̄o q̄si p̄sidet̄
 iure d̄r̄ architriclin⁹. de quo p̄ tropologia si-
 gnatū ē i nuptijs. dū in chana galylee x̄pus
 aquā p̄uertit i vinū. Procedem⁹ aut̄ ordine
 maḡnarratiuo q̄z demōstratiuo v̄l p̄batiuo
 supponēt̄ dicta doctoz cū suis declaratōi-
 bus metaphisicalib⁹ & theologis vsq̄q̄z
 mlt̄pliciq̄z rōne fulcit̄. q̄s insecuti / p̄posui-
 mus p̄ dē opusculū de theologia mystica / p̄-
 titū i duos tractat⁹. fm̄ traditōez speculati-
 ue p̄mo. post p̄actice p̄ duodeci industrias
 ¶ Contentet̄ obsecro q̄s q̄s lector̄ accesserit.
 si non mor̄ pariter oia numerauerim⁹ q̄ faci-
 unt ad decorē & ornatū. disp̄sionēq̄z mira-
 bili varietate descriptā ex libris tā nature q̄z
 scripture. q̄ forte dicet̄ altero loco. Suffece-
 rit hic & nūc sensibilis descriptio. quē admo-
 dū p̄ corpalia sp̄alia figurant̄. eo q̄ omnis
 nostra cognitio incipit a sensu p̄ statu p̄sen-

U

Tractatus septimus

ris miserie. Propterea interior hō noīat ex-
teriorē q̄ ē vnanimis dur su⁹ ⁊ notus suus.
¶ Proponet vna descriptio nō vt i ea sistat. s; vt
vt manu ductio q̄dā prudib; ⁊ idios. ad di-
uina quōlibet capescēda. ¶ Jurta quod ita
Breg; et ordif i omelia quadā d̄ thesauro ⁊
pctiosa margarita. Regnū celoz idcirco ter-
renis reb; sile d̄. vt et his q̄ animus nouit/
surgat ad incognita. ⁊ p̄ hec q̄ scit nota dili-
gere discat ⁊ incognita amare. ¶ Assignabi-
mus igit̄ hūano cordi tāq; loco grādi ⁊ spa-
cioso/ tria cenacula. supremū. mediū ⁊ infimū
Prīmū noīabim⁹ cenaculū mētis. Mediu⁹
⁊o cenaculū rōnis. Terciū erit ⁊ infimū aīe
cenaculo deputatū. Nolum⁹ tñ vt statiz ar-
bitretur inspector. hec idcirco depingi q̄ ita
sint. sed vt facili⁹ accipiat figurata dū icipit.
sed nō sistat i figuris. Sic p̄ mysticos intel-
lect⁹ archa hōe lralis. sic archa feder. hñs
instar illius spūalis q̄ mōstrata ē i monte. sic
triclīniū samuel p̄ typū. sic triclīniū femina/
rū i hester. Sic vniuersaliter (vt ad vnū di-
cam⁹) oēs pabolice locutōes significatū acci-
piūt. ¶ Sic p̄terea corā ocul⁹ positū cordis
triclīniū. in q̄ mēs obrinet summū locū de q̄
seorsuz psequēter pprie consideratōes anne-
ctunt. q̄ rari⁹ sermo inuenit̄ de mēte p̄cisus.
Rō ponit̄ i medio. aīa stat i imo. Spūe no-
ster tanq; architrīclīn⁹ p̄sider totū triclīnio.
nūc ab arce mētis dilabēs ad vltimū anie ce-
naculū pro admīstratōe sensuū. nūc stat i ce-
naculo rōnis ad inuestigationē phice cuius
libet discipline. ¶ Porro si q̄s aspectu p̄mo
despexerit aut abiecerit hāc nostrā speculati-
onē. ⁊ tanq; cōis vulgata vilescat q̄si nihil af-
ferat nouarū sniarum p̄ter vba vel figuras.
accipiat pro n̄sō p̄mo. q̄ ideo nō ē abicien-
da. qz consonas habz ⁊ p̄scas doctoz snias
sicut ⁊ ipsi secū veniūt. Deinde fastidiū tolli-
tur/ dū eadē snia varie describit̄. Un̄ fundat̄
color rethoric⁹ expolitio noīat⁹. Deniq; ne-
mo cogit insistere huic speculationi. p̄sertim
cū neglectū aliozū. immo (si nō fallo?) prode-
rit ad oīm similiū faciliores intellect⁹. preci-
pue si cōditio p̄mi cenaculi/ q̄ mēs residet ve-
lut i aureo salomōis reclinatorio/ fuerit ple-
ne nota Laueatq; sibi maledictū illd̄ sibi di-
ci. disp̄sit sup̄bos mente cordis sui. ¶ Quib;
ita p̄ordinat̄. subiungam⁹ triclīniū cordis.
architrīclīn⁹ d̄ corcul⁹. i. cordis cultor. ⁊ cor
datus dici p̄t spūs. s. rōnal. q̄uis sit vn⁹ in
essentia. triplex tñ i potētia. imo multipliciter
triplex in viribus ⁊ efficacia. ¶ Triclīniū su-

it̄ Maria. quā ecclīa sic salutat. Saluema-
ter pietatis et totū trinitat; nobile triclīniū.
verbi cū incarnati/ spāle maiestati/ p̄paras
hospitiū. Prīmū spectat ad mentē. altez ad
carnē. ex qua verbū caro factū ē. triplex i na-
tura. vnus in p̄sona. Triclīniū triplicatū re-
perit̄ i celesti hierarchia. Triplex insup̄ act⁹
hierarchicus. purgare. illuminare ⁊ p̄ficere.
Materia hanc supponimus latissime p̄do-
ctores profecturā. Hoc primū notet. q̄ i om-
ni creatura rōnali ⁊ iusta. p̄sertim in hoīe. tri-
plex hec triplicata hierarchia reperit̄ fm̄ tripli-
cem vim. memoratiuā scz ⁊ p̄ceptiuā et affe-
ctiuā. primo i mente. scdo i ratione. tercio i
aīa. tripliciter in qualibet singillatim Hic ē
amplūssima speculatio ex hierarchia Diony-
sij tracta. decimo ca. ¶ Triclīniū multiplici-
ter triplex p̄formiter ad celestē/ reperit̄ i ecclesi-
astica hierarchia. sic sily ⁊ i sclari iuxta tripli-
cē i quolibet statūū coordinatōes/ p̄sideret
speculator. Triclīniuz hz magnū mund⁹ sub-
deo. Quia quedā sunt entia pure spūalia. q̄
dā pure corpalia. q̄dā ex corpe ⁊ spū cōdita
Declaratio supponit̄. ¶ Triclīniū hz minor
mund⁹ i habitaculo cordis. s. pur sup̄⁹ figu-
rat̄. Hec ps magis p̄posito p̄gruit. Ad cu-
ius elucidationē ⁊ dilatationē nō est necesse
simplices inducere subtiliter. sufficiat eis p̄
deuotōe capescēda. qm̄ sunt creature ratiōa-
les ad beatitudinis impassibilitatē ordiate. q̄s
necesse ē intrēdere qm̄q; regimi corpis mora-
li. qm̄q; erudiende rationi. sepe ⁊ p̄mo diu-
ne dilectioni/ p̄ implētōe suozū p̄ceptorū.
Intentio prima cōcernit naturā. scdo indu-
striā. tercia purā gratiā. ¶ Triclīniuz mino-
ris mūdi p̄fecta distinctione cognoscere/ spe-
ctat ad phie ⁊ theologie p̄fessores si volue-
rint naturā proprietatēq; p̄tēplatiōis agno-
scere. ⁊ illud implere grecū oraculuz. Honi-
se ay ton. id est nosce teipsum. Si p̄terea vo-
luerint sapienter discernere/ quemadmoduz
theologia actiua spectat ad infimū. specula-
tiua ad mediū. mystica ad supremū cordis
n̄ri. In infimo sunt adolescētule In medio
cōcubine et regine. In tercio ē vnica p̄fecta
cum dilecto. ¶ Triclīniū cordis includit̄ in
p̄cepto dilectionis. Diliges dñm deū tuuz
ex tota mēte tua. Ecce supremū. Ex toto in-
tellectu. vt ponit̄ in Luca. ⁊ hec est rō. Ecce
scdm. Ex tota aīa tua. Ecce terciū. Ex toto
corde. Ecce simul totū. Hic tñ attēde q̄ oīa
vocabula/ rōnali creature vt rōnalis est ac-
tributa/ sepe p̄mixtū accipiunt̄ vnū pro al-

terro et singulū ipsoꝝ p̄ singulis q̄ multiplici
tas v̄tēdi/ causat frequēter cōfusionē i doctri
nali disciplina. vel in studiosa meditatōe. ni
si proprietates nom̄i (quō sumit̄ apud doctro
res) amoret. ¶ Tricliniū elegāter exposuit et
distinxit venerabilis Richardus. et añ eum
Hugo. fundātes se in Aug. p̄cipue. Boeci
us quoq; in suo de solatōe quarto et q̄nto.
et post istos dñs Bonauētura. taz in lectura
sc̄di sniaz. q̄ in suo breuiloquio sub cōpen
dio. Deniq; mirabilis in suo itinerario mē
tis in deum. Sed et autor de sp̄u et ania. qui
(se iudice) fuit t̄mmodo compilator et colle
ctor ex alijs. multa norauit digna. Om̄s po
stremo qui de aia rōnali et viribus eius phi
ce aut theologicē tractauerunt. illustrant tri
clinij nostri noticiā. Ita tamē q̄ theologica
traditio p̄ferat. Dicit hoc p̄pter Auicennaz
et Aueroim et platonicos et alios. quoz reci
tator fuit Albertus i suo de aia. et de intelle
ctu et intelligibili. discrepātes i multis a fidei
pietate. Seruet̄ illud apli. Dia rēptate qd̄
bonū ē tenere. ¶ Tricliniū cordis p̄ueniēter
assignatum est fm̄ triplex habitaculū seu ce
naculum. sub appropriatione nom̄i istozū.
mens. ratio. aia. quibus p̄ponit̄ velut archi
triclinus / ipse sp̄us rationalis. Sp̄sus au
tem p̄t̄ nominari anim⁹ Uroz q̄o dicitur
affect⁹ v̄l affectio. et hec multiplex / signāter
triplex Un̄ notari p̄t̄ n̄ anim⁹ / nūc aialis
si ex vtero aialis affectus gignit̄ proles. nūc
rōnalis / si ex vtero rātonalis affectionis gi
gnit̄ sobolē. nūc sp̄ualis / si fetus et multis af
fectionibus p̄cedat / sp̄sancto supuenien
te. atq; sui rōis intima afp̄sione mentē fecū
dane ¶ Tricliniū cordis q̄nq; reducit̄ ad
binarium et senariū. q̄nq; ad septenariū pro
tendit̄. Famosa apli distinctio de homie ve
teri et nouo. interiori. s. et exteriori. Dat iteri
ori q̄cqd̄ spectat ad diuina. Dat exteriori q̄c
quid ad vicia. et ad brutales spectat affectus
Primū vocat sp̄ualē hoīez. atq; aialē. Ubi
noībz aliē v̄tē q̄ habeat distinctio n̄ri tridli
nij. s. snia faciliē cōsonat sic ista q̄ septenario
Z dilatat̄. ¶ Tricliniū cordis habuit de⁹. et p̄
rim⁹ noster ih̄s x̄ps fm̄ hūanitatez qd̄ fuit i
eo mēs beata. rō prompra. aia mesta cū car
ne infirma Significauit h̄ tricliniū Hugo
sub metaphora triplicis oculi. s. carnis. rō
nis et mentis seu rēplatois. Significauit
hoc ip̄m Richard⁹ sub typo triplicis iugij ipi
us iacob. Unū cū ancill̄ fuit bala et zelpha.
altēz cū liberz Rachel et lya. Terciū (qd̄ sat̄

dat intelligi) cū diuina sapiā. de q̄ Salomon
cecinit. Dulciē forte q̄s inueniet. Nec v̄tē
q̄ ē sapiā / m̄ pulcre dilectōis. Nec nō et xi
rili semie. s. mystico spiramie. v̄go x̄cipit et
parit̄ dei filiū. q̄m sp̄us rōnalis p̄ Jacob fi
guratus. nō sufficit ad hunc partū in vtero
mētis. sicut nec Maria v̄go secū dabat a Jo
seph sp̄so suo q̄ nō dñat. s. obseq; debz dñe
sp̄se sue. quā secū dat sp̄us ih̄u x̄pi. q̄ dñs si
mul et p̄t̄ ē / et sp̄sus / et fili⁹ in h̄ pru. ¶ Porro
de mēte q̄ supiora cordis tenet p̄ncipaliter.
est p̄pter v̄ba l̄fe sil̄ cū mysterio p̄tractandū
Nec ē velut i arce. ad quā inuitat ap̄e Sa
lomonē sapiā. et apud Boeciū phiā. q̄bz obe
diētes sancti et electi viri p̄scēdebāt i excelsa.
Helyas. helyseus. daniel. petr⁹. sara. iudith
Hester quoq; rogatura Assuez venit p̄ or
dinē ad terciū ostiū. Christus demū in mō
te transfiguratus ē Ihs in cenaculo grandī
strato montis syon. cibauit apostolos corpe
suo. quibus et p̄buit se videndū post resurre
ctionē. et sp̄us sancti celitus missi / ture / robo
rauit. docuit. et succēdit. colligēs illic et vniēs
humiles mente cordis sui.

Sequuntur de men

te veritates duodecim. ¶ Continuet̄ ergo d̄
mente expositionis collectio. reperēdo p̄mi
tus / q̄ mens ab eminētia nominat̄. et in sup
mo cordis triclinio collocat̄. qz propriū ha
bet officiū sp̄ualibus intēdere. nō qualibus
cūq; qz rō cōiter circa sui cognitionē et sp̄ua
liūz occupat̄. sed mens vacat soli deo. Hoc
iam p̄mimus in hoc quid nom̄is conueni
mus adeo q̄ si vacet mens sibi / iaz nō sortit̄
nomē mentis. p̄ quanto vacat alteri q̄ deo.
Ipsam v̄o p̄stat nō esse deū. Conuenissent
in hoc qd̄ nom̄is etiā phi summi. licet a mō
ponēdi discrepāssēt. ¶ Dēs sicut a solo deo
creat̄ in natura et in essentia. sic a solo deo for
mat̄ et illuminat̄ tanq; imago et similitudo sua
Nec iam cōsideratio discrepat a traditōnibz
phoz. qui posuerūt mentē rātonalē fm̄ mē
tē prime formari ab intelligētia v̄tima. cūz
ceteris erroribz notatis in tenore articuloꝝ
parisius damnatoꝝ. de quibz nō est hic insi
stendum p̄ singula. Sufficiat interim po
nens fidei simpliciter supponere nō proba
re. ¶ Dēs comparatur ad deū sub triplici ha
bitudine. Primo sicut ad p̄ncipiū producti
uū. Secūdo sicut ad obiectum morinum.
Tercio sicut ad donum sauctificatiuū. Pri
mū habet p̄mune cūz quolibet ente. Un̄ res

Tractatus septimus

perit in mente/modus. spes et ordo. Rursus
vnitas. vnitas. bonitas. Denique mensura. nu-
merus. pondus. Etenim consistit in re qualibus quoniam
tuncumque modicum habeat entitatis. et in accide-
ntibus et in materia prima vestigium trinitatis.
¶ Mens dum comparatur ad deum sicut ad obiectum
moriuum. sortitur imaginem trinitatis in natura
sua vbi cumque et qualitercumque fuerit colloca-
ta. Ratio. quia capax dei est. ut eum recolat. intelli-
gat et diligat. Hec potest aboleri triplex hec po-
tencia a mente ipsa stare. Unum nec in demonibus
lux harum potentiarum seu virtutum seu aptitudo
naturalium extinguitur quoniam in se lux existat. put
esset sol in luce sua. etiam si nihil extra se actuali-
ter illustraret. ¶ Mens comparata ad deum sicut
ad obiectum moriuum est nobilior et expressior simi-
tudo dei naturalis quam si consideret primo modo tan-
quam vestigium. Ratio. quia imago propter maiorem expres-
sionem est nedum mediis deducens a posteriori ratio-
nem a signo causato ad cause sue noticiam. sed habet
in se formaliter saltem in actu primo cognitionem
et dilectionem aie cause prime. Recte eodem modo
quo discipulus cognoscit artem magistri obiectiue
in alijs. sed formaliter eam aut saltem spiritualiter in
se capit. et hec est propria distinctio imagis a ve-
stigio. ¶ Mens comparata ad deum sicut ad donum
sanctificatiuum sortitur nomen similitudinis dei. quia
per hunc modum princeps eius esse potest. et huiusmodi aut
minus quam exuberantiam gratie gratum facientis cum
tribus theologice virtutibus in via. aut tribus do-
ctibus. aut actibus in gloria. Ratio. quia gratia gratum faci-
ens vna est in radice et essentia. et triplex in habiti-
bus fundatis et formatis in ea et ab ea. quorum
ipsa est radix et forma et finis. proportionaliter ad
essentiam diuinam vnam in trinitate. et trinam in vnita-
te. Utrum vero gratia sit plus subiectiue in essentia
aie quam in potentia. Videtur quod in essentia. sicut essen-
tia est prior et potentior quam potentie. quia radicatur
et fluunt ab ea. Sed neque gratia immediate elicit
actum potentiari. sed impat illos. et virtutes eli-
ciunt. scilicet fides. spes et charitas. aut potentie
mediantibus his habitibus. que sunt fides in rationali.
spes in irascibili. charitas in concupiscibili.
¶ Mens in puulis baptisatis censenda est vera
imago et similitudo trinitatis. Eccenunc incipi-
mus inuestigationem theoricam christianorum. quam
nullus sapientium et prudentium mundi cepit. Ad
cuius cognitionem non sunt necessarie indagationes
phice vel metaphisicales. nec mathematice
sed sufficit gratia cum spe et fide per dilectionem operan-
te. Quomodo sub operatio diuinum enuncia-
uit Augustinus. quod fide. spe et charitate colitur deus.
¶ Unum deduxit philosophos platonis. porphiri

rii. hermeti. apulei et silesi logico processu in suo
de ciuitate dei. et in de vera religione. quod solus
christus dederat modum generale redeundi men-
tes in deum. purgatio. illuminatio et perficiendo.
neque oportebat theletas. aut theorgias ma-
gicorum vel idolatrarum induci. sed respici. Suf-
ficiebat denique illud impleri. quod horat ecclesia
Sursus corda. ¶ Mens puulorum baptiza-
torum. et generaliter omnium christianorum quam tuncumque
simplicium. si sint in gratia. censenda est soli deo tam-
quam spolio vero et soli. suauiter inherere per influ-
entiam formale gratie gratum facientis. Ratio. quia acce-
ptum. quod quis non sperat gratia in actu. secundum exem-
plum in qualitatibus materialibus albedie. nigre-
dine et calore. quia forma comunicat actum suum
primum quod diu manet in subiecto. Sic enim homo dicitur
rationalis et viuens a mente sua. etiam dum homo dor-
mit. dum actu nihil intelligit. Sunt autem influ-
entia formales ipsi gratie tres principaliter. que
appellat hierarchicos Dionysius. purgare. il-
luminare. perficere. appropriare ad vigorem vir-
tutis in mente. ad fulgorem veritatis. et ad ar-
dorem vel amorem charitatis. quos omnes influ-
entia ipsa complectitur quod etudo fructuosis. que est par et
uperas omnem sensum. et in qua effectus principalis
stat theologie mystice. que ideo dicitur amens. id est sine
mente. et irrationalis. id est sine ratione. et stulta. id est sine
consuetudine ordine cognoscendi. put infra notabi-
tur. ¶ Mens puulorum baptisatorum (de quibus mi-
nus videtur. quia nondum habet usum liberi arbitrii)
censenda est naturaliter et supernaturaliter libere
deum frui. quoniam non libertate. ut est arbitras si-
ue deliberas. propterea nondum dicuntur actu me-
reri vel agere fructuose. sed operantur et pulere
cum decore fructu. copulatur ipsi deo spolio suo
Ratio est. quia imago sue mens ad sui reformata est
honoris principii per memoriam. intelligentiam
et voluntatem. ¶ Mens omnibus hominibus est equali-
bertatis quo ad essentiam et actum primum. sed non
quo ad actum secundum propter impedimenta vel ad-
iutoria. modo istis. modo illi aduenientia. Eade-
ret hic sermo de triplici libertate. scilicet a coactione.
a peccato et a fuiture. Unum est preterea. quod liber-
tas arbitrii non potest cogi. nec ab hominibus. nec
a deo. nec a corpore proprio. cum expriamur ipsam
libertatem totaliter frequenter impediri que ad
actum suum. Sed aliud est cogi. aliud impediri
vel deturbari. put sacri docet. ¶ Mens primo
modo plus descripta nedum eminet in cordis trili-
nio supra rationem superiorum. sed locada videtur su-
pra sinderesim et scientiam Ratio. quia portio suorum
superiorum ut talis est incedere potest alijs sub deo. que
sunt spiritualia et intellectualia. ut sunt angeli et

Super Magnificat LXXXVI

sancti. Porro sinderesis est naturale indica-
toriu vel inclinatio sicut alij loquunt. Sz
hoc indicatoriu generaliter attendit ad veruz
in vniuersali. et inclinatio ad bonu similiter
in vniuersali. Mens aut solū respicit deū. z
inclinat ad ipm vnū vez bonū eternū soluz
z summū. Habet igit obiectū pri^o z pncipa-
lius ipsa mens q̄s ratō supior aut sinderesis
Perpedit hoc dū pcedit ad actū scdm tam
fm potētias suas z vires. q̄s fm habit^o q̄b
ipsa format z decorat. ¶ Des nō hz intel-
ctū agentē vl potentialē q̄si potētias dūtin-
ctas eētialit ab inuicēz vel a seipā. sic multi
phantū locuti sunt. q̄s nō oportet imitari. q̄a
ponchāt aut vnitatē mētis i oibz. aut ipsam
nō esse corpis formā. nec de nouo creatā sed
ppetuā. nec ad gratiā z gloriā a deo sublima-
ri cū erroribz hmōi zra nre fidei pietatem.
¶ Laderet hic exq̄sitor sermo. qua rōne dō
mēs simul eē agens z patiens. mota z mouēs
Sed bec i spiritibz et a materia sepatz repit
libertas cū seipāz mouet dū se reflectit sup
se z sup act^o suos. ¶ Trāseam^o ad pns q̄s
tiones hmōi speculatiuas z metaphisicales
z ad modos z ad causas vn mēs disp̄git
uertamur. quatin^o eius vnio et simplifica-
tio plus nota sit. ne incurra^t verbū h im-
propy. Disp̄sit supbos mēte cordis sui. ¶ Di-
sp̄sio mentis dedit occasiōē impositōribz
noim. quos necesse fuit sapiētēz attentos eē
circa rez p̄prietates. vt mens a mēte dicere
tur. Est aut mēte idē qd luna vel defectus.
Des aut p̄sertim stulti (fm sapiētis verbū)
vt luna mutat. Lunatica q̄ppe ē. quaz spūs
immund^o mittit nūc in ignē cupiditat^{is} ma-
le inflāmantē. nūc in aquā tumoris male suf-
focantē. nunc elidit in terrā cogitationū no-
riaz d terrenis. z volurat z clamar. z stridet
z spumat z arefcit. z discerpit p varia. vix tā
dēredit ad se p lucidū interuallū vt deuz no-
scat z se. z hoc ab infantia. D q̄s sepe descen-
dit nra mens de hierl'm pacis i hiericho lu-
naris mutatōis D q̄tiens incidit i latrones
Sed locus ē hic z nūc doctrine et nō q̄rele.
¶ Disp̄sio mentis causaz habet duplicē in
genere. Quedā viciosa est. altera nō viciosa.
Viciosa / quedā ē ex originali culpa. que-
dā ex veniali. quedā ex mortali. Sunt autē
causē alie nō viciose sed naturales. quemad-
modū est necessitas somni. q̄suis aliquozuz
videat opinio sentire. q̄ p statū nature insti-
tute mēs nō fuisset a somno dep̄ssa nec etiā i
puerz. q̄n act^o sp̄ memisset. intellexisset z dile-

xisset deū. Et h̄ priuilegiū trahere volūt ad
beatā vginē. imo ad Iohem baptistā etiam
ex vtero. sicut nō est dubiū. quin xps viator
sp̄ dicere poterat. Ego dormio z cor meū vi-
gilat. Quippe brūs erat fm mentez. non sic
Iohes z Maria. Strem^o hic et i alijs cum
traditōe p̄muni. q̄ i istis etiā q̄nq̄ mens cel-
sabat ab actibz suis z causis naturalibus. et
stat sine pctō. ¶ Disp̄sio mentis p statū na-
ture lapsē (de qua pncipaliter erit sermo) nū
q̄s intelligit fieri quo ad actū suū primuz.
Doc iā tacrum est. qz sic anima rōnalis ē p-
petua postq̄s creata est. siue sit i corpore siue ex-
tra corpus. Lut est quedā in se nata lucidū
reddere i actu scdo subiectū. dispositū vt cor-
pus vel seipm / si nō aliq̄s interuenerit ober.
Uū z naturalia in demonibz fm Dionysiu
splendida remāserunt. Uocat aut act^o secun-
dus ipsa opatio elicita z immanēs vel impa-
ta z transiens. ¶ Disp̄sio mentis q̄ ad actū
secundū / prouenit q̄nq̄s negatiue. quādoq̄s
priuatiue. Negatiue siquidē dū nō sinit exi-
re in actum sine culpa sua. Priuatiue vō cū
culpa sua. Exemplū pmi in dormientibz. in
fantibz z fatuis naturaliter. Exemplū scdi i
ebrijs z philocaptis et alijs. q̄s excecāt suā
malicia. ¶ Disp̄sio mētis habet vtuose / duz
spūs ppter act^o vtuū i actiua protūc impe-
dit cogitare de deo solo. z manere i arce sua.
Certū est aut q̄ omēs vtuose p̄sonant q̄ ad
habitus suos. nec se impediūt. Act^o vere se-
pe mutuo se nō compatiunt. Quis nesciat
q̄ actus vite actiue suspendūt actus vite cō-
templatiue et ecōtra. Nō em simul ē vacare
actionibz extrinsecis z intrinsecis speculatiōi
bus. Si aut querat vtrū semp opteat age-
re id qd melius est in se. Clara est responsio
q̄ non. alioquin quilibet obligaret ad opera
superogationis. Nā virt^o z ars terminos su-
os habet z certos. Sufficit igit p reglā ad
salutē. q̄ fiat actus q̄ tunc iacent sub p̄cepto
operāt^o. quātūcumq̄s quis videat idone^o ad
alia. z p̄ditus talēto multiplici ad superogā-
dum. que regula tollit scrupulos sup distri-
butōne talenti accepti. quos frequēter indu-
cit feruor indiscretus. z zelus nō fm scienti-
am proueniēs et radice supbie vel vanitat^{is}.
vel certe a demonio meridiano. cuius oculi
sunt sicut palpebre diluculi. et q̄ p arroganti-
am feruescere facit sicut ollā pfundū maris /
cui cor stultoz compaf. z ponit quasi vngūē
ta bulliuerit. hoc est cū de vicijs vtuose effin-
git. Disp̄sio mētis quo ad habitū gr̄e gratū
Am

Tractatus septimus

faciētis nunq̄ puenit absq̄ pctō mortali. sed actus eiusdes gr̄e pōt sine culpa mortali vel veniali frequēter interrumpi. Nec ps se quīt ex p̄cedenti. Un̄ p̄ faciliōri noticia oīm q̄ tractamus. possumus p̄ distinctionē dicere/q̄ mens in hoīe sicut aīa rōnal' pōt p̄siderari dupl'r. Uno mō fm̄ esse suuz. Alio mō fm̄ bñ esse. Si p̄mo mō. sic est incorpālis et imaterialis naturaliter. Si scōdo mō. sic recipit varietates plurimas. Et hoc dupl'r in genere. qz vel cōstituit fm̄ bñ esse habituale suū solum. vel fm̄ eē actuale. Si fm̄ esse habituale sic est dupliciter. vel fm̄ habitus pure sup̄naturaliter infusus. vel fm̄ habit' naturaliter p̄ assuefactionē acquisitos. Talis est distinctio de bñ eē actuale. qz vel procedit illud ex habitu sup̄naturali vel sup̄naturaliter. vel solū naturalit'. ¶ Fierēt subinde multē distinctōes de compatione mētis/ aut aīe rōnalis quo ad bñ esse/ vel quo ad eē fm̄ qd. qd est additū sub suo esse. Et fm̄ istos respectus habereſ noticia. cur aīa tot nomib' appellat' cū sit eētia simplex et vna. vt qz dicit spūs. mēs. rō. aīa. d̄: portio sup̄ior et inferior dicit' intellect' speculatiu' et practic'. d̄: simplex et p̄positus aut discursiuus. d̄: formal' et actual' vel adeptus. d̄: agens et possibil'. d̄: inuētiuus et indicatiu'. d̄: libez simpl'r et liberū arbitriū. dicit' sinderesis et p̄sciētia. dicitur naturaliter agēs. d̄: rational'. p̄cupiscibilis et irascibil'. d̄: tandē p̄ncipaliter spūs cognitiu'. d̄: volitiu'. dicit' mens collecta et vnita in humilib' deuot'. d̄: displa in superbis mente cordis sui. ¶ Veritates octo diximus de dispōsione mētis. ¶ De collectōe videamus simul et deuotione. Collectio mentis ad deū potest acquiri quasi via triplici in genere. Una est p̄ deuotionē simplices. Altera p̄ phicā inuestigationē et intelligentiā. Tercia p̄ theologiā. q̄ complectit' intelligentiā et deuotionē simul si plena sit. Hūc d̄ p̄ma p̄ncipalior est inrētio ad p̄fusionē sup̄borū mēte cordis sui. ¶ Describit' aut' deuotio fm̄ doctores noiātū Hugonē i suo de orōne. Deuotio est eleuatio mētis i deū p̄ piū et humilē affectū/ fide. spe et charitate subnixū. Nihil hac descriptioe verius. nihil lucidius. nihil p̄posito nrō simpliciuz documēto accōmodatius tradi potuerat. Porro de mentis deuotōe nō siluit scriptura. loquēs de offerentibus mēte p̄mptissima et deuotissima. Vēs deuota est in incipientib'. deuotior in proficientibus. deuotissima in p̄fectis. Collectio

mentis p̄ deuotionē nihil aliud ē q̄ eleuatio. Non em̄ pōt mentis eleuatio fieri ad deum p̄ piū et humilē affectū qn̄ colligat ad vnitatē. In qua vnione tradit' diuin' Dionysii' mysteriū consistere theosophie xp̄ianoz. Un̄ p̄ terea sumit' distinctio spūalis amoris a carnali. qz primus vnit. alter spargit. Et q̄a tal' vnio nō attingit absq̄ amore spūali et rasiſ faciente. tradiderunt expositores sui. q̄ appellat' theologiā mysticā experimentatiuū vel gustatiuū amorē. De quo dicit vnus inter ceteros/ q̄ amor h̄mōi causabat sine cognitione p̄uā vel comite. Nō an v̄z sit. let quō pōt accipi/ tactū ē alibi sub. r̄ij. p̄siderationib'. et hic sup̄addent' aliq̄. Certissimū q̄ dē est q̄ amor omnis cognitionē p̄supponit vnā aut alterā. ¶ Habem' ecce tria p̄ncipaliter in descriptioe deuotōis. Primo q̄ est eleuatio mentis in deū. Scōdo q̄ hec eleuatio sit p̄ piū et humilē affectū. Tercio q̄ h̄mōi affect' d̄: eē fide. spe et charitate subnix' seu formatus. P̄nt hic explicari quattuor cause deuotionis. finalis. material'. efficiēs et formal'. Posset insup̄ aperiri quid intelligim' p̄ eleuatiōe mentis in deū. qz nō fit hic sermo d̄ eleuatiōe locali/ cuz deus sit vbiz et semp. inuētiuus mēti q̄ mens sibi p̄pi. Si intelligimus de eleuatiōe spūali. nō fm̄ eē mentis. s̄ fm̄ bene esse. habituale et actuale. p̄ affectuz scz piū et humilē. q̄ quōq̄ stat in habitu solo. quōq̄ procedit ad actū. quemadmodū fides spem et charitatē. nūc pro habitib'. nūc pro actibus accipimus. ¶ Accipientes autē pro actibus ouenienter i primis coartamus sermōne ad tria hec vocabula. affect'. pi' et humilis. Ita vt abbreviādo dicere possem'. q̄ deuotio est affectus pius et humilis. Quisquis ergo plene cognouerit/ qd est affect' pius et humilis. sciet vtiq̄ qd ē deuotio. ¶ Et qm̄ finis legis est dilectio fm̄ aplm'. p̄formiter ad xpm̄ testificantē. in duob' mādaris dilectionis/ tota lex pender et p̄phete/ fuit opinio celebris. q̄ theologia xp̄ianoz/ magis ē affectiua proprie q̄ speculatiua vel practica. Non em̄ data est lex xp̄iana vt hic intelligamus deū. s̄ vt capiuemus omnē intellectū in obsequiū christi. Valet hec consideratio pro simplicibus christianis. et militat aduersus sup̄bos mēte cordis sui. qui nihil credere volunt/ nisi prius intelligant. quales erāt phi quos damnant parisiēses articuli de errore. quasi p̄ omnia. specialiter duz dicebant. q̄ nihil scit qui phie nō studuit. q̄ insup̄ nō

est alia felicitas hominum quam studere philosophia. et quod non est curandum de fide. Procedit rursus hec consideratio contra superbos solo nomine et vanitate theologos. qui student solum ut sciatur vel sciatur. nihil se traiciant ad affectum. nihil ad mores et virtutes. Et cum dixit etiam gentilis philosophus Infirmus quod sit virtus non ut sciamus. sed ut boni efficiamur. Cognouimus pro dolor aliquos quibus omnis doctrina miscetur cum speculatione pietatem fidei ad effectum reddebatur grauis. molesta. nauseans et onerosa. ita ut doctores deuotos deriderent ut idiotas et ventosas. quales sunt apud tales Gregorius. Bernardus. immo damnata arrogancia et amentia. Augustinus. et dominus Bonauentura cum similibus. Est inquit doctrina eorum ad predicationem et deuotionem. quasi stare nequeat pariter deuotio et eruditio. Sed quod reus est quod repugnat scientia inflas et charitas edificas. quod execrabilis est superbo humilitas. Sed est scientia que non inflat. sapientia. scilicet que desursus est. pudica. suauis. pacifica. que eruditio intellectum sicut per deuotionem informat et inflamat et pascit affectum. fauus. scilicet cum melle. oleum cum igne. vtile cum dulci. Deuotio nihil habet de philosophia vel theologia scholastica speculativa. sufficit ad salutem. Sufficit insuper ad collectionem unitiua mentis cum deo per supplementales excessus. Philosophia vero et theologia sine deuotione dispungunt superbos mentis sui. depmunt et auerunt. ut se miscant questionibus infinitis. Ratio breuis in promptu est. quod deus superbis resistit. humilibus autem dat gratiam. Declaratio sermonum tuorum illuminat (ait psalmista) et intellectum dat pauperibus. Consideremus proprietatem deuotionis. ut consequenter appareat quales sunt ad deuotionem illi nimirum quibus est suauitas in affectu. pietas in intellectu. humilitas in affectu simul et intellectu. Est itaque deuotio affectus pius et humilis. Quid est autem affectus nisi spontanea quedam suavis inclinatio ait Hugo. Porro contraria affectus suauitati. mentis duricia. que compunctione non mollescit. de qua sapientis. Qui autem mentis est dure corruet in malum. Et iterum. Cor durum male habebit in nouissimo. Contraria pietati fidei mentis insipientia. de qua psalmista. Dixit insipiens in corde suo non est deus. Et alibi. Illuminas tu mirabiliter a montibus eternis. turbati sunt omnes insipientes corde. Predicamus christum (ait apostolus) grecis quod est stulticia. Contraria humilitati. spei. mentis arrogancia que presumit demeritis. vel desperat de primis. Dicitur vir qui non posuit deum adiutorem suum. sed perualuit in vanitate

resua. Et rursus. Vanitas enim nostra excelsa. et non dominus fecit hec omnia. Et illud deinde apostolus per prophetas. Despauimus. Sciuerit igitur omnis homo qui nouerit reprehendi sub hoc maledicto. dispertit superbos mente cordis sui. quod ad mentis collectionem unitiuam necessaria est deuotio quae descriptissima. que est eleuatio mentis in deum per piuum et humile affectum. fide. spectat charitate subnirum. Propterea quocumque videris carentem istis. dicitur quod dispertus est mente cordis sui. quantumcumque se philosophum vel scholasticum theologum eiacet. Dicit illud Job de tali. Si ascenderit in celum superbia eius. et caput eius nubes tetigerit. quasi sterquilinum in fine pascet. et dicitur qui eum nouerit ubi est. Quasi somnium auolans non inueniet. et transiet quasi visio nocturna. Dicitur quod est sal infatuatum. eijciendum et coculandum. Secus vero si quem agnoueris in affectu suauem. piuum et humile. si ad deum cum simplicitate fidei spei et charitate ueniat. quis iste sit sine literis. sine philosophia. sine theologia. talis vtriusque collectus et unitus est mente cordis sui. Quid igitur? Vanitas est philosophia. inutilis est theologia. Vanitas presus. inutilis et noxia haberi. si non comes affuerit deuotio. que pius est et humilis affectus. quem comite poterit ad intelligentias plimas euehi. quos non habet de lege communi simplex christianus. Poterit insuper talis esse vtilis in doctrina. que fides saluberrima gignit. nutrit. defendit. roboratur. Ut si preterea sicut dicit apostolus ad arguendum Proinde deuotio sola non sufficit ad explanationem sui mentibus alienis insinuanda. cum amplius in experientiali sensu vel affectu. que rationa ratio intellectu consistat. Sunt idcirco male deuoti simplices illi. qui iuxta suas affectus tradere fatagunt alijs regulas et leges ex scripturis sacris. Hinc fatue reuelaciones. hinc superstitio se affectus perdiderunt. Sicut e converso philosophi et theologii deuotione carentes sinistras de deuotionis mysterio derisiones intulerunt. Rursus ita se habent affectus pietas et humilitas in deum ut ne queant vna veraciter sine altera inueniri. Rursus enim pietas fidei rite stabilis sine affectu humilitatis. nec humilitas spei et suauitas charitatis. sine fidei solide pietate. Quo factum est aliquando ut dolere penitereque se dicerent nonnulli literatorum. qui in simplicitate parentum. scilicet laicorum permansissent. Fides itaque donum dei est neque des gliet. Par insuper in credendo precabatur ab apostolo suis Deum inquit spei repleat vos omni gaudio et pace in credendo. Ratio subdit. ut abuderis in spe et virtute spiritus sancti que virtus est charitas. Caderet hinc fimo de certitudine fidei. et quemadmodum intellectus in ipsa statuatur.

Tractatus septimus

bilis. sic et in spe et in charitate pro modo sui de-
relictos sub potestate manu dei/captiuado oēs
intellectus in obsequium christi/qualiter suadebat Eri-
sogon⁹ anastasiae. Tu vero ancilla christi/trophe-
um crucis tota mente restringe. Hod⁹ infra no-
tabis. Quid autem est mens tota/nisi mens unita
totaliter et collecta? Ois vero mens talis deuota
est in incipientibus. deuotio: in proficientibus. deuotio
sima in perfectis. Quis non dissipat superbia mentis cor-
dis sui. ¶ De deuotissima mente dicemus aliquid.
Primo de deuotione perfectorum ad alios reditu-
ra. ¶ Deuotissima mens qualis est in perfectis/
habet secreta solitudinis. serenū luminis. ra-
bernaculum pacis. habet et cenaculum seu diuertic-
ulum refectōis. cubiculum reuerentionis. nidulum
pullificationis. hoc est Bernardus. Uiderit il-
lic lucem/quam non capit locus. Audiat armoniam
quam non capit tempus. Odoat fragrantiam quam non
spargit flatus. gustat cibum quem non minuit eda-
citas. heret amplexum quem non deuellit satie-
tas. hec ex Augustino ¶ Sed admirabilior est
super oēs dionysii traditio/qua uidetur in sapientibus
corde/re magis inuolueret dictōibus quam docere.
Siquidem ad Timotheum scribens de my-
stica theologia sic dicit. Tu autem timothee
circa mysticas visiones corroborato itinere
et sensus desere. et intellectuales operationes et
sensibilia et inuisibilia et omne non ens. et ens. et
ad unitatem ut possibile est in se restituere. ipsi
quod est super omnem essentiam et sciam et a tempore. et omnibus
inmensurabili et absoluto pure mentis excessu.
ad supersubstantialē diuinarum tenebrarum radium omnia
deseres. et ab omnibus absolutus ascendes. ¶ Que-
reret aliquis. quomodo potest hec fieri/qua repugnare
videntur in forma et uerbo. Tēptem⁹ aliquid dicere
proferendo/qua duplex est hic notificatio modus
¶ Un⁹ doctrinalis extrinsecus. Alius experimēta-
lis intrinsecus. Un⁹ sciendum quod omnis cognitio nostra
ortu habet ab aliquid experientia. Ois propterea cog-
nitio si proficiat debet in experientia terminari. Expe-
rientie vero nomen dicitur ab ex. et pario paris. quia pa-
rius experientia ex rebus in uerbo cognitio et affe-
ctio. Hinc dicimus. hoc experior. H⁹ operio.
H⁹ reperio. Est autem experientia secundum re seu quod rei
perceptio simplex/non discursiua. causata seu
parata immediate ab obiectali motu. Ita quod
sufficit ad hanc perceptionem presentia obiecti/cum
potentia perceptiua/remotis impedimentis. Si
enim color obicit uisui. sufficit ad uisionem pro-
la impedimentorum ablatōis. ut quod oculi non sit clau-
sus. nec cecitas nec aliter impedit. Sic est et audi-
tu respectu soni. De gustu respectu gustabilis
De tactu et olfactu suo modo. Leterum perceptio

ponit in diffinitione per genere. quod secundum nomen dicitur per
fecta captio. et hec uenit experimētalem cogniti-
oni precipue. quoniam in ipsa prout experimētalem est. non
cadit error vel deceptio. nisi forte occasiona-
liter apud potentiam discursiua. que ad modum
dicitur Procras/qua experimētum est fallax. Causa
dicitur premissa. Ars inquit longa. ars itaque for-
mat non ab uno tantum experimēto sed a plurimis.
quorum utique singulum uerum est. Alioquin non esset
per experimētum. Actum combinatio experimēto-
rum/et acquisitio discursiua de quod dicitur. et con-
ditionibus rerum experimētarum. imo et ipsorum ex-
perimētorum/qua res sunt/an sube vel accidētia. se-
pe fallit Cōsurrexit proinde necessitas grama-
tice et logice/pro conuentione mutua super experimen-
tis singulis et rebus experitis. ne oēs aut plures ex-
perientie laterent vicissim homines. praesertim expe-
riente interiores quas nemo nouit nisi spiritus
hominis qui in ipso est. Cōsurrexit denique modus alius
cognitiōis/qua per experientiam/qua disciplinalis vel
scholasticus/vel doctrinalis appellatur per uoces
et scripta. quoniam aliter non possumus concipere primos
per experientiam habitos exponere. Cōsurrexit
etiam distinctio uetus/de perceptibus pro intentione
tōis. et scēde. vel terciē. et de modis significan-
di. et de suppositione naturali. ¶ Tota postre-
mo pars philosophiae quae naturalis dicitur propterea necessa-
riū sumpsit errorum diu ¶ Suffecerit ad praesens con-
memoratio distinctio. ut ostendamus primo
quod unio mentis de qua nunc loquimur/consistit in expe-
rientia. propterea transfundi non potest in alios per
doctrinam/sicut nec uisio. nec aliqua sensatio
exterior aliter in alios transfunditur. nec amor
nec odium. nec leticia. neque dolor. neque genera-
liter aliquid experimētalem cognitio. ¶ Abילו-
min⁹ doctrinalis traditio non est frustra Primo
propter inductōis. ut fiat amplificatio potenti-
arum perceptiuarum cum obiectis experimētalem percipi-
dis. Deinde notificatio fiat impedimentorum
quatinus auferant. Hec enim duo sufficiunt ad
experientiam. Ita tamen si obiecta moueant natu-
raliter. Alioquin terciū requirere. scilicet actualis et liber-
ra motio obiectalis. quale habet extra se de. quod
libertas arbitrii super actus suos. ¶ Nullus
idcirco putet vel expectet quod ab homine dicitur per se si-
bi tradi possit cognitio super unione mentis cum
deo. Merito quidem. quia nec de quacumque experi-
entia potest hec fieri circa creaturas. Nemo pro-
pterea speret experimētum nisi sublatum fuerit impe-
dimētum. Est igitur cōde studiū oim quod de theolo-
gia mystica quod consistit in unione locuti sunt in-
ducere ad tria quae requiruntur et sufficiunt. uidelicet
Desiderium diuini obiecti. Remotio impedi-

mēti. Implozatio diuini bñplaciti. Primū
 fit insinuādo pulcritudinē & valorē. Scōm
 fit apiendo defectū nīm & lāguozes. Tercū
 fit p orōnis reuolūtiōē & ardorez. Hec autē
 tria plectit ipsa deuotio. q̄ est eleuatio men
 tis iocum sicut i obiectū ppriū. et h̄ p pium
 & humilē affectū. in q̄ semp̄ ē deo bñplacitū.
 ¶ Occurrit forsan aliq̄s & dicet. Quid ad te
 d̄ doctrina mystice sapie. q̄ nō es p̄iceps h̄
 experientie. ¶ R̄spondeo. Credidi p̄pter qd̄ lo
 cutus sum. Credidi sermonib; expertoꝝ. p̄
 p̄ter qd̄ p̄formiter ad eos locut⁹ sum. Quati
 nus inducar & inducā. quātū dñs adiuuerit
 ad desiderium tāti obiecti cui istō q̄ dicebat
 Unā petij a dño hāc requirā. Unā uidelicet
 p̄ciosam margaritā euangelicā. qua habita
 dicamus sufficit. qua nō habita. saltem des
 siderare concupiscamus. Enitāmur deniq;e
 p̄o deuotione cuiuslibet impedimenti cum
 implozatiōe diuini bñplaciti. Sanabit ita
 forte oculū mentis. & ei se p̄sentabit experie
 dum. gustandū & videndū / q̄s suauis ipse ē.
 q̄s magna multitudo dulcedinis sue quā ab
 J̄condit timentib; se. ¶ Superest ostendere. q̄
 doctrinalis traditio theologie mystice. se ex
 tendit ad theologiā scholasticā. nec ab ea di
 uersa ē. v̄l seclusa. immo nec a vera phiā. Fi
 et autē hoc p̄mode. si uerba beati Dionysij
 a Paulo. immo a sp̄s̄sancto docti. concor
 dauerimus ad inuicem p̄ scholasticā theolo
 giam. cuius ignorantia habentes. q̄s uis ex
 perientia intrinsecā sentiant beate vnionis.
 tū hāc doctrinalit̄ elucidare neq; bunt. Exē
 plū est manifestū in doctrinis philosophicis.
 Nonne poterit astrologus qui nunq; exp
 tus ē eclipsim solis & lune. tradere doctrinaz
 huius rei. qualē rusticus qui experiet ipsas
 ad oculū tradere nequibit. Poterit rusticus
 vtiq; dicere socio p̄senti. Aperi oculos et vi
 de. poterit extendere digituz ad eclipsim. sed
 nil amplius. Astrologus uero licet ita mō
 strare non poterit p̄sentialit̄. docebit tamē
 absentes qualiter aperiendi sunt oculi. qua
 lia sunt impedimenta que remoueri oportet.
 at. immo si catholicus sit diuini beneplaci
 tum iungere nō omittet. qui facit eclipses si
 vult & quādo vult. Sic in proposito. nisi q̄
 astrologus habet demonstrationez. theolo
 gus uero solā eruditionē. in fidei autoritate
 firmatā. ¶ Multi multa locuti sunt. et nos
 multoties iā inter multos. de & sup̄ sbis Di
 onysij dū tractat de mystica theologia et di
 uina sapientia xp̄ianoꝝ. Dixerūt aliq; q̄ cō

sistit hec theologia in abnegatiōe oīm a deo.
 Alij q̄ in affectu & d̄. actione. Nonnulli q̄ i
 intelligentie puritate. Alij q̄ i mentis ad de
 um collectione vel vnione. aliq; in deuotio
 ne seu mēris eleuatione. Alij q̄ i raptu v̄l ex
 tali vel mentis alienatione. Quas sex positi
 ones absq; contentione p̄tractem⁹ sub certis
 p̄positionib;. ostensuri conformiter ad ver
 ba cantici Marie. quod existit in experimē
 tali & gratuita vnione seu collectione & exul
 tatione humilitū mente cordis sui cū deo. dū
 dispersit superbos. dū deposuit potētes de
 sede. dū esurientes impleuit bonis. dū susce
 pit israel puerū suum recordatus misericor
 die sue ¶ Dicam⁹ igit̄ abbreviato sermone q̄
 sapia xp̄ianoꝝ de qua tractauit diuin⁹ Dio
 nysius. ē vnio mēris seu collectio tanq;e pro
 genere. Jungit̄ experimētalē & gratuita cum
 patre luminū deo tanq;e p̄formali d̄ntia et
 p̄ fine vel obiecto. Deus ponit quasi p̄ ma
 teria vel subiecto. Habem⁹ ecce gen⁹ descri
 ptionis. s. vnionē. simul cū obiecto suo deo
 & mentē p̄ subiecto. Nec oportet insistere scru
 pulosius. q̄ nullus ambigit. Sed i h̄ ē dif
 ficultas q̄ & q̄lis sit ista vnio. et quēadmodū
 p̄paret. & cur p̄ differētia additū. exp̄imētalē
 & gratuita. Porro quin gratuita sit hec vnio
 quis negaret. ad quā nec natura sufficit nec
 industria. Sed neq; satis est vnio gratuita si
 nō p̄cipiat. quēadmodū de⁹ habitualit̄ vnio
 p̄ gratiā & frutes in puulis baptizatz. quos
 tū nō dicim⁹ mystice sapientes. Superest igit̄
 difficultas velut vnica. qd̄ sit & quō sit vnio
 nis exp̄ientia. ¶ Possim⁹ autē dicere. q̄ exp̄i
 mentalē vnio mentis cū deo ē simplex & actu
 alis p̄ceptio dei gr̄e sue. gratū faciētis dono
 q̄lis hic incipit & p̄ficiat in glia p̄ gratiā p̄sum
 matā. Est igit̄ hec vnio exp̄imentalis p̄egu
 statio quedā glorie pignus & arra felicitatis
 eterne. cui p̄traria ē disp̄sio & auersio sup̄bo
 rū mente cordis sui. Relinquit̄ tadē hec de
 purata seu exp̄olita theologie mystice descri
 ptio. Dicēdo q̄ ē exp̄imētalē dei p̄ceptio. Po
 tius autē ponit p̄ceptio q̄ cognitio. quia ge
 neralis ē termin⁹ ad oēm vim mentis. s. rati
 onalē. concupiscibilē. irascibilē. v̄l ad vim ap
 p̄hensiuā & affectiuā. q̄s uis nihil vere videat
 p̄cipi. quin vis apprehensiuā p̄currat. Alio
 quin vis affectiuā fieri posset in cognitiuā.
 quod aliqui nedū concedūt. sed hoc proba
 re p̄tendunt. Hec theologiā scholasticā susci
 piunt i hac parte. sed a mystica secernūt. sup̄
 qua re videri poterit in processu.

ate seipm. Gradis atq̄ difficultas ē. si om̄is
 noticia experimental̄ sit intuitiua. sup̄ q̄ noti-
 cia tractat de serō noīe dei. Sars̄ sit h̄ dicere
 q̄ intuitiua cognitio dei nō negat̄ hic in via
 et h̄ p̄ se q̄ de ē obiectū ip̄oportioatū mē-
 tris oculo p̄pter excellētiā visibil̄. s; qz n̄ pla-
 cet deo. Rō. qz obiectū intelligibile. q̄nto est
 p̄fectius. tāto magis idoneus ē ocul⁹ mētis
 cape ip̄m. Nō em̄ ledit̄ armonia mētis de se
 ab excellētiā intelligibil̄. quemadmodū de
 struit armonia oculi sensual̄ p̄ excellētiā lu-
 cis. Comparatio igit̄ oculi resp̄sionis ad so-
 lē nō dicit̄ oēm similitudinē ad oculū mētis re-
 spectu manifestissimoz̄ i natura. dicēte Ari-
 sto. q̄ itellect⁹ q̄to p̄fectiora itelligit̄ tāto sit
 habil̄ ad aliora. vñ probat̄ imaterialitates
 ip̄i. ¶ Experimental̄ irradiatōe. ac sine silētio su-
 furrāre et occulte dicente. Difficili⁹ h̄ videt̄
 ad explicandū. Credendū n̄ est v̄bis Dio-
 ny. crebro sic loq̄ntis i diffinitōe sapie et ali-
 bi. Placuit inq̄rere exemplū sensibile visus
 corp̄alis ad lucē solis. sit em̄ frequē p̄ Dio-
 ny. et Aug. et Arist. cū ceteris p̄paratio tal. q̄a
 nihil similitus in creatur̄ corporeis luce spū
 ali q̄ lux solis. sicut visui corporeo visio mē-
 tris. Exemplū vñ. sint due domus valde di-
 stantes. quaz̄ quelibet fenestrā habeat aper-
 tā aspectu mutuo et directo. sit mediū p̄sus
 expeditū. sit ocul⁹ seu vidēs i vnā fenestraz.
 p̄stare q̄ si nullū sit in medio lumē. puta de
 nocte. oculus erit inter duas caligines. q̄rū
 nullā attringet. qz nec illā q̄ retro se ē i domo
 sue fenestre. vel istā q̄ i ista fenestra ē. qz ad fe-
 nestraz vacuitatē nō p̄tingit̄ medio nō illu-
 strato. S; illustret̄ mediū p̄ qd̄ acies oculi di-
 rigat̄ ad fenestrā oppositā. iudicabit vtiqz ta-
 lis oculus esse caliginē. q̄uis dom⁹ intra se
 copiose sit illustrata. Docet h̄ experientia cuz̄
 rōne p̄fectiorū. qz nūqz videt̄ lux sine colo-
 ris micrōe q̄ nō ē nisi i corpe terminato. Un̄
 oculus carnis pure i medio lucis posit⁹ ni-
 hil videret. sed cēt̄ i caligine. Ecce qz ad inspi-
 ciendū caliginē oportet qz ocul⁹ sit int̄ duas
 caligines retro et aī. oportet nihilominus. si
 debeat anterior caligo videri qz fiat irradia-
 tio p̄ mediū. Exemplū de voragine terre. q̄
 non agnosceret̄ p̄ oculū sub se tenebroso me-
 dio int̄ oculū et voraginē nullatenus illustra-
 to. ¶ Exemplū atqz qd̄ ab Aug. iā pus indu-
 ctū ē de diuisione spūs. Sit oculus i excel-
 so mōre. qlis fert̄ et̄ olimpus. sit ab imo nu-
 bes caliginosa. p̄hibēs aspectū oīm q̄ sub eo

sunt. sit rursus inter solē et oculū alia caligo
 ip̄ediēs aspectū sol̄ directū. nō aut̄ diffusioz̄
 lumis ex obliq̄. Cōstat qz ocul⁹ satagens in-
 spicere solē. non intuebit̄ nisi caliginē. q̄uis
 inde suscipiat obliquā irradiationē. Alioq̄n
 nō videret ocul⁹ istā caliginē radiatōe h̄mōi
 nō existēte. Pōt̄ hic induci illud Esaie Sur-
 ge illuminare hierusalem. ecce tenebre operi-
 unt terrā et caligo populos. super te aut̄ oriet̄
 dñs. et gl̄ia ei⁹ i te videbit̄. Cōsonat̄ ecēplis
 v̄ba Richardi de diuisione aie et spūs. In
 hac inquit diuisione aia et qd̄ aiale est i imo
 remanet. spūs aut̄ et quod spūale ē. et qd̄ ele-
 uat̄ ad summa. et ab infimis diuidit̄. vt ad
 summa subleuet̄. ab aia scindit̄ vt dño p̄iun-
 gat̄. qz qui adheret deo vnus spūs ē cum il-
 lo. Felix diuisio et mirabilis separtio. vbi qd̄
 corpulentū ē et feculentū deo: lum remanet.
 quod spūale est et subtile vsqz ad p̄templari-
 onē diuine glorie sublimat̄. et in eandē imagi-
 nem transformat̄. Pars inferior p̄ponit̄ ad
 summā pacē et tranquillitatē. cōps superior
 sublimat̄ ad gloriā et iocūditatē. Hec autem
 sub eisdē v̄bis ponit̄ autor de spū et anima.
 Que aut̄ sit ista par. q̄ gloria. q̄ iocūditas. et
 qd̄ est qd̄ videat̄. h̄ est qd̄ inquirim⁹ ¶ Expe-
 rimentalis dei p̄ceptio nō sit p̄ solā abnega-
 tionē. Rō. qz pura negatio nihil ponit̄. Un̄
 vt Damascē. li. iij. c. iij. i fine dicit̄. Sūt eti-
 am qd̄a affirmatiue de deo dicta / vtutē sup̄
 excellent̄ negatiōis habētia. puta tenebras
 dicētes i deo. nō tenebras intelligim⁹. s; qm̄
 lux nō est. sed sup̄ lucē. et lux. qm̄ nō tenebre
 ē. hec ille. Sic igit̄ qd̄q̄ affirmatiue de deo
 dicim⁹ / includit̄ negatōz̄ aliquā. et ecōuerso
 negatio relinq̄t affirmatōem. nō qd̄ ad idē
 et fm̄ idem et pro eodē. Alioq̄n esset d̄dictio
 manifesta. s; accipiunt̄ affirmatio et negatio
 respectu diuersoz̄. qz negat̄ a deo qd̄q̄ ē im-
 p̄fectōis i creatura. sic oīs creatura ē imp̄fe-
 cta q̄ntūcūqz p̄fecta sit i suo genere. et ponit̄
 p̄ superexcellētiā affirmatio de deo. Prop̄re
 rea dicit̄ sepe Diony. qz deus nō ē ens. s; su-
 perens sup̄bonus sup̄dñs / et silia. ¶ Experi-
 mentalis dei p̄ceptio / claudit̄ in se duplices
 viā cognoscendi deū. s. p̄ abnegatiōz̄ et excel-
 lētiā. nec viā abnegatiōis sufficit / nisi viā ex-
 cellētiā adiungat̄. nec ecōtra. Prop̄tea dāna-
 rus ē articul⁹ p̄ficiē. dicit̄ qz nō cognoscim⁹
 de deo h̄ i viā / nisi qd̄ ē. Exēplū bñ Diony.
 est aptissimū. vbi dicit̄ sc̄do de mystica theo-
 logia. Sicut p̄ seipm̄ agalma naturale faci-
 entes. i. imaginē ex ligno vel lapide. auferūt

Tractatus septimus

ea q̄ superiecta sunt. puta oculi visioz vetaria. z ipsa; i seipsa ablatione sola / occultā mani festant formā / v̄l in manifestationē ducunt. sic supple fit in cognitōe p̄ abnegatōz. Con stat aut̄ q̄ statue factor nihil addit ad lapidē vt sculpat imaginē. sed trahit t̄mmodo d̄ eo Terunt̄ aliqua ablatōe facta linquit pul crā. s. imaginē. Consonat Aug. Diony. z ex emplo pro p̄firmatione dicroz sic dicit. **Q**u audis. bonū hoc. bonū illud. tolle bonū h̄ z bonū illud. z vide si potes ip̄m bonuz nullo alio bonū. tunc videbis deum. Ita de vero Ita de pulcro. Ita de ente p̄cipue. Ita de q̄ libet attributo diuino. **Q** Experimental̄ cor gnitio dei. potest intelligi p̄ ablationez fieri septem modis. Quozū duo spectat maxime p̄posito n̄ro. Unus ad intelligentiā. ali⁹ ad deuotionē. Unus modus ē p̄ noīs imposi tionē. alius per voluntariā acceptōz seu cre dulitatē. Tercio per realē ablationē. Quar tus per intelligentē depurationez. Quint⁹ p̄ intelligentē p̄picacitatē. Sextus per intel ligentē deformitatē. Septimus per intelli gentē simplicissimā vnitatē. **Q** Discurrā⁹ p̄ singulos modos. Est itaq; p̄m⁹ familiar̄ nobis pro statu vie. verbi grā de vno h̄ noīe bonū vel bonitas. qz habito de ip̄so sic acci pi poterit de ceteris. Experimur itaq; q̄ sint aliq̄ res a nobis appetibiles. v̄l qz viles. v̄l qz delectabiles. vel qz pulcre z honorabiles Imponim⁹ ad hec appetibilia significanda hoc nomen bonū. Experimur p̄leq̄nt q̄ res appetibiles sunt i multis defectuose. et q̄ vbi cumq; querimus refectionē / ibi reperim⁹ ali quā defectiōnē molestā appetitui carnis aut sp̄is. Procedim⁹ vltra ad impositoz vni⁹ nomis quod signat bonū v̄sq; quaq; perfe ctus. cui nihil allit v̄l adesse possit d̄ malo. ni hil bonū desit. ita q̄ sit bonū quo maius co gitari nō possit. sicut Aug⁹. accipit. postmo dum Anselmus de hoc noīe deus. q̄ appel lamus bonū simplr ens / aut summe p̄fectū Quia impositiōe facta p̄festim oīs q̄ scit im positionē. z audit hoc nomen de⁹ vel hoc no men bonū nullo addito. i. bonuz simplr. qz simplr dico qd̄ sine addito dico. Dis itaq; talis accipit p̄ reliqua re tali p̄stātissima quā ceteris om̄ib; antepōni. hoc nomē bonuz et hoc nomē deus ita q̄ quertibilē se habēt bo nū simplr z deus. Constat ita fieri potuisse z factū eē. z ita retineri. Quo p̄supposito vo luit Ansel. z qd̄ alij demonstrare deū esse sic parabat̄ euidēs esse q̄ bonū quo maius cor

gitari non poterat necessario erat. Alloq̄n si posset non eē. iā nō esset bonū quo mai⁹ cogi tari nō posset. **Q** Sed fm̄ v̄tate. p̄cessus ē so phisticus z inualidus / si nō aliter p̄firmetur Diceret em̄ insipiens q̄ quē arguit se admit tere istud qd̄ nomis. q̄ deus ē bonuz q̄ mai⁹ cogitari nō pōt. negaret t̄m q̄ aliqd̄ tale sit in re. sed t̄m in nomine. sicut si deus imponeret ad significandū bonū summū i tribus sup/ positis absolutis. nihil in re nomi respōde ret. **Q** Propterea restat scd̄s mod⁹ q̄ necessari⁹ ē accedere volētī ad deū credere. s. volūtarie q̄ aliqd̄ tale bonū ē vere i rez natura. imo su per oīa q̄ cogitari p̄nt i rez natura p̄ aliquaz imaginationē. rōem v̄l intellectū. Hec autē volūtaria z fidel̄ acceptio / q̄ nedū p̄cedit qd̄ noīs. sed qd̄ rei firmit̄ credit. z ita i om̄i locu tione sibi supponit hoc nomē de⁹. qz suppo sitio ē acceptio termini i p̄positiōe p̄ suo si gnato v̄l imato. Ex hac acceptiōe scd̄a / pri nus elucidare possem⁹ quē admodū deuotif sima mens laicorū simplicū / p̄tingere p̄t ad experimentalē dei p̄ceptōz seu theologiam mysticā / q̄ i vnione p̄sistit mentis ad deū. dū p̄iungit eos sibi. dū dispergit sup̄bos mēte cordis sui. Pergam⁹ att̄n prius ad aliquoz modoz aliozū numeratoz declaratoz. **Q** Et quidē tercius pōt a solo deo fieri. redigendo oīa bona in v̄nū se bonū qualē erat ab etno aū mūdi p̄stitutionē in architypo mūdo so lo. s; nō multū facit ad p̄positū / nisi p̄ quan to facilius venit fidel̄ simplex vel theolog⁹ ad cognoscendū sup̄eminentiā boni eterni sup̄ om̄e aliud boni nomen. q̄n credit v̄nuz posse necessario manere alijs nō existētibus vel destructis. **Q** Quartus mod⁹ maxime cō gruit p̄posito Aug⁹. fm̄ quē p̄cessit i suis cō fessionib; i mo i om̄ib; pene libris suis. etiā cū simplice m̄se sua. dū colloq̄ret̄ valde dul citer ad fenestrā. Deputabat itaq; m̄ez de uotā tal̄ abstractōis p̄hical̄ eē capace. prout colligit̄ et libro suo scd̄o d̄ ordīe. dū vult de ducere q̄ oīs p̄hica traditio / ordīate p̄cessit et amore / p̄uia grāmarica. de h̄c logica. z p̄e quēter suo ordīe de reliq; s. Amoz em̄ cū su erit h̄iani v̄nic⁹ ad quē loq̄la req̄rif. nec sus ficit nisi polita sit rō fm̄ deductōz illic tradi tā. q̄zuis i laudē p̄thagore nimi⁹ fuit. vt idē in retractatiōib; fatef̄ humiliter Aug⁹. Do dus iste tantus reputatus est a p̄his. vt dice rent absq; illo nō posse d̄cāz scire. p̄prie vt in telligere. ita em̄ posuit Albert⁹ in suo de in tellectu z intelligibili deducens p̄ longū p̄

cessu. positōes antiquoz p̄hoz. imo ⁊ idola
traz q̄ theletis ⁊ theorgicis purgatoibz vte/
bant. quoz memit Aug. de trini. disputans
aduersus eos. Quid p̄terea dicem⁹ d̄ isto q̄r
to abstractiōis mō. si fieri pōt absq̄ deuorō
ne. Cōstat ira posse. q̄ cōis est ad oēs cogni
tionē de rebus habendas; p̄ rationē. maxime
p̄ intelligentiā. ¶ Habet aut̄ intelligentiā mul
tip̄ inueniri. sicut ex tribz modis p̄sequēter
addit colligit. q̄uis p̄ceperit aliq̄ Boeciū
voluisse intelligentiā eē solū dei. s; moderati
us ē v̄sus q̄ ē solius diuini generis. sicut ratō
hūani. Gen⁹ aut̄ sum⁹ dei. licet nō illa p̄fecti
one hic qua erimus duz siles erimus deo et
angelis vel intelligentiis ei⁹. Intelligentiā nō
erit in actū suū absq̄ multis abstractiōibz. p̄
pter p̄necionē suā cū materia Corp⁹ aut̄ qd̄
corripit̄ aggrauat̄ aīaz. qm̄ p̄ statu vical̄ ē
ordo potentiaz. q̄ supior nō erit i act⁹ suos
nisi p̄fecerint acus interiores. Hoc aut̄ fm̄
Aug. nō est nature nisi destitute. ¶ Porro se
quens modus huius respiciebat statum na
ture sue p̄mitus institute. sicut et excellentius
spectabat ad angelos an̄ gl̄ificatōz creatos
Remansit hec p̄p̄citas naturalis. etiaz in
ipsis demonibz quo ad speculabilia. In pra
cticiis em̄ execat̄ eos malicia vehementer.
¶ Secus demū mod⁹ spectat ad om̄s glo
rificatōis sp̄is. ¶ Septimus v̄o p̄p̄ius ē so
lū deo. ¶ Restrict̄ aut̄ sermo noster ad du
os modos. quibus pōt p̄ abnegationē ⁊ ab
lationē cognosci deus. Unus est fidel̄ ⁊ sim
plex deuotio. Alius ē p̄hica vel theologica
intelligentie depuratio. Sic em̄ semp a dis
persione fit resolutio ad v̄nitatē. sic a plura
litate singulariū vagoz. vt hoc ens. hoc bo
nū. cū inuolutis accidentiū loci ⁊ t̄pis. hic et
nūc fit resolutō ad v̄nitatē sp̄ci. ⁊ p̄sequēter ad
q̄dditates simplicissimas q̄s signāt termini
trāscendētes. Corripit̄ aut̄ vocibus ad ex
tra p̄ceptus naturalit̄ significātes. fm̄ q̄s su
mebat̄ suppositio naturalis. ¶ Colligimus
et his duas p̄fundamēto v̄itates. ¶ Prima
q̄ exp̄imētal̄ dei p̄ceptio/cognitōez intelli
gentie pure p̄cedentē nō requirit. nec sequen
tē. Apparet p̄ indirectū. qm̄ hec intelligentiā
pauissimis p̄uenit. Theologia; v̄o mysti
cam dicit Diony. cōem esse xp̄ianozū. ¶ Al
tera veritas. Exp̄imētal̄ dei p̄ceptio pōt i
simplicibz p̄ deuotionē obtineri qm̄ q̄s facili
us q̄ p̄l̄atos. Patet et de p̄p̄tibz deuotio
nis ⁊ exp̄imētal̄ noticie. ⁊ abstractiōis vo
luntarie p̄ solidā fidē. ¶ Reuolet tandē o ad a.

finis ad p̄ncipiū tractat⁹ ipsius / o brā sola
trix p̄ctoz q̄ ceptus ē sub hac nota cārici rui
Dispersit sup̄bos mēte cordis sui. Resuma
tur imaginatio de triclinio cordis. Fiat fm̄
illud deductio clarificās q̄ supersunt. Cōsti
tuat sibi noster sp̄s tria cenacula. Infimū
mediū ⁊ summū. sit i infimo sicut incipiens.
sit i medio. s. sc̄do proficiēs. sit i tercio perfe
ctus. ¶ Concordantiā sup̄ q̄ stabiliat̄ accipi
at ex p̄sideratione sacramēti eucharistie. de q̄
fiet posterius sermo sup̄ isto. Quirētes im
pleuit bonis. ¶ Sunt in hoc benedicto eu
charistie sacramento p̄mo res sacramenti. q̄
est v̄ez corp⁹ christi signatū p̄ accidentia pa
nis simul ⁊ vini ⁊ p̄rentū. Est insup̄ hoc cor
pus verū sacramentū totius corp⁹ poris mysti
ci quod ē hic signatū. nou signās aut̄ contē
tum. Est tercio p̄ p̄comitantiā personales et
essentialē ipse ver⁹ deus. q̄ caput christi de⁹
¶ Ecce q̄ sp̄s hominis fidelis / simplicis eti
am ⁊ sine l̄ris. pōt ⁊ d; cōsiderare et credere
cū aīa. s. i infimo cenaculo posita. qm̄ hic est
corp⁹ xp̄i verū ⁊ viuū cū articuloz fide. que
hūanitatē respiciūt. Pōt ex hac fide totaz se
recolligere ad meditationē istorū q̄ corpora
liter acta sunt p̄ xp̄m. ⁊ ex illa meditatioē pōt
p̄cipere sp̄m̄ deuotōis per piū ⁊ humilē affe
ctū. Pōt etiā virt⁹ sp̄s sancti talē affectū deu
otionis ita purificare vt ad nihil aliud di
ligendū. p̄tūc saltē q̄ sit aduersus se p̄uertat
affectus sic credētis. Cōuertat se modo sicut
ad piā considerationē ⁊ fidelez corp⁹ poris xp̄i
mystici. id ē animatū iam saluataz in paradī
so. vel saluandarū de hoc mundo / ac etiaz de
purgatorio. ¶ Nec ascensio tener locum su
um / vbi lustrat sp̄s vniuersa in circūitu. ce
lestiū. terrestriū ⁊ infernozū. ¶ Cōuertat̄ de
uet postremo fidelē sue meditationis deu
otionē ad solum deū. secludendo nō per ratio
nem seu intelligentiā. sed per sincerā dilecti
onē / omne aliud diligibile creatuz sub enig
mate solius pie fidei qua credit actualiter q̄
hic ē deus suus quo maius ⁊ nobili⁹ cogita
ri non pōt nec amari. q̄ totus ē desiderabilis
Sepe cōpertus ē i deuotis simplicibz cor
casus quē ponimus. ¶ Ex q̄ colligim⁹ quē
admodū deuor⁹ simpliciū sp̄s. exeret se tri
pl̄ v̄nicdo mentē suā i deo p̄ piū ⁊ humilē
affectū ad hoc sacm̄. Sp̄s aut̄ maḡ eru
dit⁹ p̄ rōnē ⁊ intelligentiaz pōt et industrijs
scientialibz acquisitis clari⁹ ista cognoscere
q̄s p̄ solā fidē. sed nō verius neq; sublimius.
Un̄ visitauit paidē in infirmitate sua quau

Tractatus septimus

dā feminā etate grandea. Quasi quō sibi
effet. **D**ox suspirādo clamauit quō potuit.
Renouī cor meū ab oī creatura. ⁊ reposui
creatore. Ego sō rñsionē tate fidei stupēs ⁊
laudās/abscessi. **H** vnū inferēs Satis ē. Et
Sveresi ex aīo/nihil supra. **¶** Spūs subinde
fas hz p sapie diffusionē ⁊ illapsū. magis sur/
sum agi ⁊ reduci/qual erat pauli mēs. Si
ue inqt mēre excedim⁹ deo Et itez Sapia
loqmur inē pfectos. Et rursus. Nos aut re
uelata facie trāffo:mamur de claritate i cla
ritatē tanqz a dñi spū. Sapiaz hāc sup dixi
mus desēpsisse Dionysū tractātes illud Et
scm̄ nomē ei⁹. circa finē. Assignat idē Dio
ny. qz hec sapia est amēs ⁊ irrōnal ⁊ stulta. et
m̄ est oīs rōnis ⁊ mētis ⁊ scie cā **¶** Videam⁹
de verbo **H**. te docente ⁊ illumināte o virgo
brā/sapiētissima feminaz. Quid sibi vult **H**
⁊ bñ/ut sapia quā qrim⁹ i nullo videat nri
triclinij cenaculo repiri. Nunqd i supremo
vbi mēs habitat. Et sapia ē amēs. i sine mē
te. Nunqd i modiorbi rō collocat. Et ipsa dē
irrōnal. sine rōne. Nunqd i imo vbi cogno
scit aīa. S; hec sapia stulta vocat qsi sciaz
nullā hñs. **¶** Dic obsecro te ego prudentissi
ma. dic p sapiam tuā q pacto talis repugnā
tia verboz ⁊ noīm/immo ⁊ rez/secū stabit.
Hoc est qd lōgo iam pcessu vestigauimus.
¶ Hoc altero iā tractatu poro de scō noie fi
lij tui. qdaz dicere spopondimus/sub te sifi.
Hoc nūc evolucere tēpauim⁹ /expositionez
recēfentes diffinitōis sapiētie/a deuoto tuo
Diony. posite. **¶** Sapia inqt ē diuīnissima
dei cognitio q ē p ignorātiā cognita. fm vni
onē sup mentē. qñ mens ab omnib; alijs rece
dens. postea etiā seipsā dimittēs vnita ē splē
dentib; radijs/inferurabili ⁊ pfundo sapiē
tie lumie illumināta. Fiat g p ptielas nri cur
sus. **¶** Sapia ē diuīnissima dei cognitio. Cū
dei cognitō h i via (qz sic loqmur i seqntib;)
sit triplex i genere. Quedam symbolica/bñ
vrēs sensibilib; qdā ppria/bñ vrēs itelligibi
lib;. Tercia mystica/q ducit ad supmētales
excessus. Hec tercia hic noīat diuīnissima.
qz pfectissima. qz expimētalitē habita. Quid
em̄ pfecti⁹ scit qz qd in expientia cognoscit.
Sup sō deductū ē qz theologia mystica est
expimental⁹ dei pceptio ⁊ intuitua suo mō.
¶ Sapia est p ignorantiam cognita. Si ad
idē ⁊ fm idē oīno fiat locutio/ostat qz con
stare non pōt. sicut nec contradictio pōt. Refe
runt ergo ad diuersa hec duo p ignorantiam ⁊
cognita. Tollit vnicio intellectual⁹ discreti

ua cuiuscūq; rei create vel creabil⁹. ⁊ **H** nō in
habitu sed i actu/saltē intentio q posset mo
uere vel trahere intellectu discretiuū/ad im
pediendū affectū mentis circa deū ab actu.
q dicit hic cognitio. **¶** Sed qualis cognitō
statim aperit fm vnionē sup mentē. Erit su
per hac vnioe sermo posterior sup illd. Esu
rientes impleuit bonis. Ad em̄ pōt hec ma
teria grādis tota simul euolui. Vocat vnio
nem erraticā vnientē affectū mentis cū deo
Vidēt alijs qz hec vnicio nō sit formalitē amor
vel dilectio. sed radicalitē fundat i grā gra
rū faciente dū est i actu sicut pncipali ⁊ sup
mo/q ē vnire cū deo. Iuxta illud apli. Qui
adheret deo vn⁹ spūs est **¶** Hec vnicio p gra
tiā psupponit tres vrutes theologicas. do
na sil ⁊ bñtudies ⁊ ceteros habit⁹ pferit in
fufos. qñ grā gratificās ē radix. forma et fi
nis. qd dicit ppter grās soluz gratis datas. q
nō reddūt ex se gratū deo. vt sunt grē omīs si
stricte loqmur ppter charitatē. Qui rō est. qz
sola charitate excepta q nō pparit quodcūq;
mortale ⁊ legē dei. ceteri habit⁹ stare pūt cuz
pctō mortali ⁊ grē puatiōe. s; ecōtra grā stat
sine illis. **¶** Rursus hec vnicio dicit sup mentē.
quē admodū tractatu scdo sup illd. Eculta
uit spūs me⁹. deductū est. mariā fuisse supra
spū. imoz sine spū qñq; dū cecinit hoc cān
cū. Magnificat ania mea dñm. Propterea
dicit hec sapiētia amens. nō q mēs pdita sit
vel destructa. s; qz p trunc de se nil cogitat. in
telligendo seipsaz actualiter vel amādo. Et
hoc explicat cuz subdit in diffinitōe/ quādo
mens ab omnib; alijs recedens postea etiā
seipsaz dimittens. Hoc quō fieri possit/plu
ries ostensuz est/ etiā naturalib; inductijs.
maxime psupposita fide summi dei. **¶** Sed
qd sequit p seipso gratuitū/ad qd nec natura
sufficit. nec attingit industria. ppterea iure dē
hec sapia singulari pūilegio data a spūscō/q
bus vult ⁊ quō vult spirare ⁊ nō nisi fidelib;
xpianis/qz tūcūq; alij fuerit p itelligētiā ele
uati ⁊ illuminati. Hec sapia nō dat pleticiāz
internā affect⁹ circa deū/sine sapia incarna
ta ⁊ impanata sic loqndo. S; qz xps ostiū
ē ad hāc sapiam dux ⁊ scala. Idcirco sequit
vnica ē. f. mens superior ⁊ principalior portio
spūalis supsplendentib; radijs inscrutabili
⁊ pfundo lumine sapiētie illumināta. Con
festim elicit qz hōi sapiētia nō sit pura ca
ligo. nec pure tenebre. nec pura ignorantia.
Alioquin mens ipsa qualiter esset inscruta

bili et profundo lumine illuminata: ¶ Colligitur
 scdo qd hec illuminatio neq̄ h̄i p̄ humanuz
 scrutiniū. qz d̄r inscrutabili lumine p̄fudo.
 qm̄ ad illud neq̄ p̄ se rō vel aia deducere. sic
 nec altitudinē diuine sapiētie penetrare. Sūt
 em̄ apud deū idē altitudo seu sublimitas et
 p̄fundū. sicut ipse ē initiū et finis. Sol⁹ igit̄
 sp̄s sanctus causat h̄c illuminatiōez sapie/
 cui⁹ sp̄s est acutus. et omnibz mobilibz mo/
 bilior. attingēs vbiqz p̄pter suā mundiciāz.
 Sp̄s autē sc̄tus quē mittit pater ī nomie fi/
 lii. nō ē accepto: sublimiū p̄sonaz ī docēdo
 veritatē paruulis et simplicibz derelictis. q̄
 credunt in filiū. Quin etiā / si que dici possit
 acceptio / cadit illa sup̄ paruulos et humiles
 in oculis suis. Ita pater iquit fili⁹. et sic pla/
 citū est apud te. Placitū dicit. nō cuiuscun/
 qz meritū. Cōfundit hec sn̄a generalit̄ oēs
 scrutatores maiestatz h̄iana quis industria.
 nisi hac vna sola humiliari sub potētī manu
 dei. vt nos exaltet factos h̄iiles. Porro re/
 cūbere in nouissimo loco cū nouissimo viro
 x̄po ī cruce posito / vt dicat ipse q̄ nos inuita/
 uit. Amice ascēde sup̄. veni vsqz ad thronū
 p̄ris. et eius sinu d̄scē. vt tibi sit gl̄ia in id/
 ipsum. ¶ Promptū erit deinceps concordare
 rerētis prius dictis qd sit diuina caligo. qd
 diuine tenebre. Si quidē ē vna caligo respe/
 ctu creaturaz. s̄lr et tenebre. qm̄ cessat actua/
 lis illuminatio. seu visio intellectual vel sen/
 sualis cuiuscunqz creature. imo et ipsi⁹ met/
 mentis cessat p̄sideratio de se. Est altera ca/
 ligo seu tenebra q̄ d̄r diuina. qz nullo mō cō/
 prehendi potest a mēte. illud qd p̄ illumina/
 tem radiū vel radios ostendit. et h̄ minus q̄
 abyssus corp̄alis immēsa. p̄ oculū. quocun/
 qz sol lumē sup̄fuz penetrare. Fas tñ ad
 illud immensū diuinū quantūcunqz sit ab/
 scōditū et ī caligine positū visui sp̄iali. Fas
 iquā affectui qd̄ aspiēt. qd̄ desideret. qd̄ ad
 illud q̄lecuqz sit / vnitiuis p̄tensionibz se ex/
 tēdat. Si qdē et inuisa nec plene cognita di/
 ligim⁹. desideram⁹. suspiramus et sp̄amus.
 ¶ Habent⁹ igit̄ duas caligines. Unā inferi/
 orē q̄ ē actual ignorātia creaturaz. Altera;
 a sup̄iori. que actualis ignorātia dei quo ad
 visionē obiectalē habem⁹ mediū / lucez. imo
 lumina multa. multos radios. q̄ tñ sūt vna
 p̄tus vnitiua. vnus radius sursum educens
 ad patrē luminū. vñ oriunt̄ vt a fonte. Sic
 insup̄ p̄tus magnetis attrahit et reducit et cō/
 uertit ad se ferrū. Et generalius sicut omne
 obiectū appetibile suūz trahit appetitū. qd̄

vidit qui dicit. Trahit sua quēqz voluptas
 Quō loquit sp̄sola ad sp̄osuz Trabe me post
 te. Sciebat qz nemo venit ad eū nisi tract⁹
 Sed o felix tractus. ¶ Dicit h̄c nō pua du/
 bitatio que fundat̄ in notificatiōe. qd̄ sit diu/
 na caligo vel tenebre. Est em̄ caligo talis de/
 factus cōphēnsiōis diuine maiestatz. Cō/
 stat autē qd̄ beati s̄lr ab illa p̄prehensione de/
 sciunt. et si nō ab app̄hēsiōe. ¶ Soluit hoc
 nomen mor additū et si nō ab app̄hēsiōe.
 App̄prehendunt itaqz deū obiectaliter et nu/
 de et clare et immediate. p̄pterea dicunt̄ extē/
 so noie cōphēsores. nec relinquunt̄ eis te/
 nebre vllē vel caligines. vel theophanie. pro/
 ut h̄c in via. Sunt idcirco semp in lucez lu/
 mine sup̄ se quātūcunqz exaltet de⁹ apd̄ mē/
 tem beatā in cognitiōe. Secus in via. qz nec
 mēs h̄z oculos dispositos p̄ lumē gl̄ie / vt vi/
 deat obiectaliter deū. nec de⁹ vult obijcere h̄
 nude semetipm̄. Et hec rō potior ē prima.
 qz si veller h̄c de⁹ posset. qd̄ et fecisse creditur
 moyses paulo et dilectissime semiaz. Non ul/
 lis etiā fortassis ex p̄uilegio et exercitio amo/
 ris singulari. Vnc Bern̄. p̄posito x̄bo il/
 lo. Abscōdit lumē ī manibz. scribit ad Car/
 thusiē. de mōte dei / dices. Nonūqz q̄si per/
 trāsiens gratia p̄stringit sensuz amāris. et eri/
 pit eū sibi. et rapit in deū pro modulo suo ad
 momētū idipm̄ ei ostendēs videndū sicuti ē.
 Interim etiā et ipm̄ efficit idipm̄ / vt sit suo
 mō sicut illud ē. hec ille. Sonāt ī h̄c sn̄a;
 plurima x̄ba Auḡ. et Greg. Nonnulli x̄o la/
 tius et elati⁹ h̄ asserūt q̄ satis ē. dicētes aīaz
 in oēs plenitudinē dei trāsire / vt optat apl̄s
 in illud. s. ideale esse suū p̄uerti qd̄ habēt ab
 eterno. Posset et hoc sane intelligi. et inde col/
 ligi singularitas amoris singuloz beatoz ī
 deo. sicut h̄z et attingit q̄libet lineaz p̄centz
 suū singularit̄ et discrete. qd̄ tñ omnibz lineis
 cōe est et sibi. Desipiūt autē. qz nō p̄cedūt ani/
 mā in esse p̄prio sui generis remanere. ¶ Se
 quit̄ de reliquis q̄ p̄traditionē implicare vi
 dent. Silentii occulte docens. Est par il/
 la mentis que eruperat oēm sensū / et q̄es ab
 omni ope intellectuali et sensuali modo dicto
 Est q̄si sibilus aure tenuis post sp̄m̄ p̄p̄cti
 onis subuertentē mōtes. et p̄terentes petras
 peccatoz post cōmērationē se manifestantes
 in p̄fessione. post ignē zeli satisfactiōis. Hic
 sibilus est vocatio Marie in silētio p̄ Mar/
 thā. Hec est vox aure lenis. cuius venas su/
 surrij furtiue capīt auris p̄templāris. Hec
 mors optabil̄ sine qua nō videt̄ de⁹. qz nō

Tractatus octauus

videbit me hō et uiuet. ait dñs moysi. hic est
uent⁹ rois flās i medio fornacis babilōice.
q̄ ē cor n̄m sue nature destitute derelictum.
Nā cor ip̄ij q̄i diban⁹ ignis succēsus. Quā
to putas op⁹ ē silētio. quāta pace. quāta sere
nitate. vt audiat⁹ vox sp̄s̄i i abscondito cubi
culi cū sp̄sa int⁹ introfū valde. cū summo
silētio. sol⁹ cū sola delectat⁹. nec admittit alie
nos. Silr⁹ ⁊ sponsa secretū captat nūc i fora
mib⁹ petre. i cauerna macerie. nunc in mōte
mirrhe aut collettur⁹. nūc sup montes aro
matū. vñ cū q̄sisset dilect⁹. q̄ habitas i hort⁹
amici auscultat. Fac me audire vocē tuā. ve
recūda de p̄ntia amicoꝝ. interlinear⁹. Fuge
dilectemī. nō q̄ eo vellet carere. s; h̄ie solita
riū. Et vbi? Certe sup mōtes aromātū q̄ sūt
mōtes etni a q̄b⁹ de⁹ mirabilr illuminat. Pa
scit i ill⁹ ⁊ q̄scit. vñ turbati sūt oēs isipietes
corde. Claret subinde q̄d sit obscurissimū il
lud q̄d ē sup manifestissimū. H̄ ē ip̄e de⁹. Cō
stat aut illd phice traditiōi. q̄ manifestissima
nature sic de⁹ ⁊ intelligētie/ sūt occultissima
nob. Veritas ē q̄ phia nō cōsiderauit aut cō
cessit reuelatōes desup a p̄te luminū q̄les po
nit. ⁊ i q̄b⁹ q̄si sol innitit sp̄s̄ ep̄ian⁹. Uolu
it de⁹ efferre nos ad supnaturalē ⁊ etnā vitā.
Dedit p̄pterea legē ⁊ sacra sua sup naturaz.
Ita vt vita ep̄iani mag⁹ p̄deat a miracul⁹ q̄z
natura. Dilatat h̄ ⁊ tra curiositatē oim na
turalia scrutatiū. vl ex eis i viuēdo p̄dētū.
sic astrologoz nōnulli sūt ⁊ medicoz ⁊ alioꝝ
p̄ prudētia suā regere republicā existimatiū.
q̄les oēs deducit i stultū finē crebro deus. vt
sciāt qz dñs ip̄e ē de⁹. q̄ regna mutat et tpa.
Perspicuū deniqz sit qz alta sis mēte p̄tem
plata ⁊ ego brā. tu sup oēs illuminatit ⁊ illu
minata. cū decursu mūdi labētis pegrinatio
nis hoim/ sub stabili dei prouidentia p̄spici
ens/ cecinisti. Dispsit supbos mente cordis
sui. p̄firmās p̄ id qd sequit⁹. Deposuit poten
tes de sede. ⁊ exaltauit humiles.

Sequitur tractatus

octauus p̄ didragma seu dialogū p̄tiones
habens q̄tuor. Prima d̄ de positione p̄ im
pulsus demonioꝝ. p̄ notulas. xliij.

Notula prima

Ep̄osuit potētes de sede. Di
scipulus Gloriat⁹ psaltes n̄ra
cui⁹ dñs humilitatez resperit.
gl̄iat i humiliū collaudatōe sil
⁊ exaltatōe. Ex abundantia em̄

cordis hūiliati loquit⁹. legerat qz magna po
tētia dei soli⁹ ⁊ ab hūil. b; honozat⁹. Propte
rea magnificat dñm cū exaltatōe sp̄s̄. qz si
bi hūili fecit magna q̄ potēs ē. qz miscdia ei⁹
a p̄genie i progenies timētib⁹ eū. ⁊ q̄ sunt ti
mētēs deu si nō hūiles. Duo ⁊ tra si ab hūi
lib; honozat⁹ ⁊ timef deus. p̄seqns ē vt despi
ciat⁹ a supbis. Quid p̄trea supest/ nisi vt de
spiciētēs supbi disp̄gant ⁊ a sede deponat⁹. q̄
sibūp̄s nō dño potētes eē volūt. Sed h; z
questionē. Qui sūt hi potētes. Magister.

Uolo p̄i agnoscas q̄tra subtilitate nota
tur i hac psalterij cordula duplex impulsus
Un⁹ i deo: sū. Deposuit. i. deo: sū posuit. et
depulit. Alē sursū euehit ⁊ trahit ⁊ pellit et
exaltauit hūiles. Cōsonātia mltiplex sup h̄
impulsu duplici suppetit. Uno deo: sū ⁊ ma
lo. sursū altero ⁊ bono. Audi de malo. Im
pulsus euersus sū vt caderē. ⁊ itez. Expulsi
sūt nec potuerūt stare. De helya h̄o dicebat
filij p̄phetaz. Ne forte tulerit eū sp̄s̄ dñi. et
piccerit eū i vnū montiū vel i vnā vallūz. et
de x̄po scribit Mare⁹. qz expulit euz sp̄s̄ i
desertuz. Un⁹ m̄ impulsus viguit an̄ pctm̄. q̄
sp̄s̄ intellectual ferret i deū. nō violent/ sed
yltroneo voluntat⁹ amore. Sic trahi pete
bat q̄ dicebat. Trahe me p̄te. Et x̄ps. He
mo p̄t ad me venire nisi p̄i q̄ me misit traxe
rit eū. Peccauit lucifer. orz ē alter impulsus
vsqz ad abyssū. Un̄ dicit⁹ ē diabol⁹ q̄si deo:
sum fluēs. Seducti sunt et seductoz ē imita
tati sunt p̄mi parentes i peccādo. fact⁹ ē par
impulsus i cadendo. nec poterāt stare p̄p̄ia
⁊ tute. Sed dñs fecit potētia suā i brachio
suo. Ip̄e misertus ē ⁊ fecit hūiles vt exalta
rent fierētqz sublimes. Discipulus. Ue
ve pctō: ib; ab impulsu male q̄siro q̄ sunt hic
potētes. q̄s maria p̄intellectit. An demones
isti. Maḡ Loquit⁹ ad Job dñs d̄ diabo
lo sub metaphora behemoth. qz nō est poter
stas sup terrā q̄ ei possit pari. q̄ nedū sup h; z
sed rex est sup oēs filios supbie. Qui testāte
ap̄lo extollit sup om̄e qd dicit⁹ deus. de q̄ p̄
pheta supbie sue vocē exp̄mēs Cōscēdā sup
astra celi. exaltabo solū meuz. sedebō i mōte
testamenti. Sequit⁹. Et ero silis altissimo.
Fuerunt q̄ opinarent⁹ lucifer⁹ inuidisse al
tissimo filio. ⁊ eq̄litate ei⁹ affectasse. Et qz p̄
pter filiū tēpestas aduenerat mort⁹ ex inuidia
diaboli i orbē terraz. dixit i secreto trinitat⁹
p̄silio. Si p̄pter me orta ē/ mitte me i mare.
Nā hō passibil. oib; fluctib; tēp̄tationū ex
positus. et cessabit tempestas. Uidet⁹ hūc